

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Boris Šenkyřík

Autorskoprávní ochrana databází

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Dobřichovský, PhD.

Katedra: Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 15. dubna 2013

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Praze dne 15. dubna 2013

Boris Šenkyřík

*Na tomto místě bych velice rád poděkoval JUDr. Tomáši Dobřichovskému, Ph.D.,
za vstřícný přístup, náměty, rady a především za čas, který mi věnoval při přípravě této práce.*

OBSAH

1. Úvodem	1
2. Databáze	4
2.1. Co je to databáze	4
2.2. Databáze v autorském právu	6
2.3. Právo sui generis	7
3. Mezinárodní právo a databáze	9
3.1. Bernská úmluva	9
3.2. Dohoda TRIPS	10
3.3. Smlouva WIPO o právu autorském	11
3.4. Návrh Smlouvy WIPO o databázích	12
4. Databáze a Evropské právo	14
4.1. Vztah Evropské a národní legislativy	14
4.2. Právní povaha směrnic	15
4.3. Význam judikatury v evropském právu	16
5. Směrnice o právní ochraně databází	18
5.1. Cesta k přijetí Směrnice	18
5.2. Základní cíle a východiska Směrnice	20
5.3. Objekt ochrany	21
6. Směrnice a autorskoprávní ochrana	24
6.1. Předmět ochrany a autorství	24
6.2. Obsah autorského práva	26
6.3. Omezení autorského práva	27
6.4. Nároky z ochrany autorského práva	29
6.5. Doba ochrany autorských práv	29
7. Směrnice a právo sui generis	30
7.1. Pořizovatel databáze	32
7.2. Povaha vkladu	33
7.3. Vytěžování a zužitkování	36
7.4. Povaha obsahu databáze	42
7.5. Omezení zvláštního práva	43
7.6. Bezúplatné zákonné licence	44
7.7. Trvání zvláštního práva	45
8. Kritika a revize Směrnice	47
9. Nekalá soutěž a jiné způsoby ochrany	52
10. Úvahy o budoucnosti ochrany databází	56
11. Závěrem	59

Seznam zkratk	61
Bibliografie	62
<i>Primární prameny</i>	62
<i>Sekundární prameny</i>	62
<i>Komentáře k judikatuře</i>	65
<i>Judikatura</i>	66
<i>Legislativa</i>	67
Resumé	69
Abstract	69
Název v anglickém jazyce	70
Klíčová slova	70
Key words	70

1. ÚVODEM

Databáze sehrávají v informační společnosti nezastupitelnou roli, neboť jsou základním nástrojem, prostřednictvím kterého dochází k rozvoji nových nápadů, postupů či znalostí; umožňují totiž, aby komplexní souhrny nepřehledného množství informací byly jednoduše přístupné a daly se v nich rychle vyhledávat jejich jednotlivé prvky, které mohou být dále analyzovány. Je to právě inherentní prvek komplexity, který vytváří ze souhrnu prostých informací něco výjimečného, Highfield jej definuje jako „(...) *informační jev, díky němuž vykazují složité systémy sestavené z jednoduchých elementů při celkovém (komplexním) pohledu znaky, jejichž kvalita jde daleko za hranice kvality elementů.*“¹

Každý den miliony lidí využívají značné množství databází. Například vědci pro svoji výzkumnou činnost, podnikatelé pro analýzu trhu a oslovování zákazníků, lékaři pro účely zjištění vhodné léčby pacientů, ostatní lidé pro vyhledávání informací potřebných pro každodenní život. Některé databáze, jako např. obchodní a trestní rejstříky nebo centrální evidence obyvatel a insolvenční rejstříky, jsou dokonce pro řádný chod společnosti naprosto nezbytné.

Byť na evropské úrovni sahají legislativní snahy o přijetí komplexní právní úpravy databází až na konci 80. let minulého století² a směrnice o právní ochraně databází byla přijata v roce 1996³, v českém právním prostředí je problematika databází reflektována pouze jedinou ucelenou monografií Jana Leščinského⁴, která, přestože je neocenitelným pomocníkem pro dostatečný exkurz do právní ochrany databází, poněkud trpí datem svého vydání, poněvadž byla publikována v roce 2003, tedy rok před sérií stěžejních rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie⁵, jež naprosto změnila pohled na harmonizovanou úpravu právní ochrany databází. Částečně tuto mezeru vyplňují komentáře k autorskému zákonu od Iva Telce a Pavla Tůmy⁶, respektive od autorského kolektivu Jana Kříže⁷. Komentáře však vzhledem ke své povaze a metodologickému

---

¹ HIGHFIELD, Roger a COVENEY, Peter. *Frontiers of Complexity: The Search for Order in a Chaotic World*. New York: Ballantine Books (1995), str. 329.

² Viz sdělení Komise, *Green Paper on Copyright and Challenge of Technology – Copyright Issues Requiring Immediate Action*, ze dne 7. června 1988. COM (88) 172 final.

³ Směrnice č. 96/6/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. března 1996, o právní ochraně databází.

⁴ Viz LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003.

⁵ Rozhodnutí ve věci *The Fixtures Marketing a The British Horseracing Board*, o kterých blížeji pojednávají části 6. a 7. této práce.

⁶ Viz TELEČEK, Ivo a PAVEL TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007.

⁷ Viz KRÍŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005.

přístupu nemohou poskytnout všeobjímající výklad o právní ochraně databází a jsou omezeny zněním ustanovení autorského zákona.

Nedostatek česky psaných pramenů tedy jistě není způsoben vyčerpáním tématu. Naopak celá problematika čeká na své komplexní zpracování, zvláště když přihlédneme k tomu, jak aktuální v současnosti jsou otázky spojené s legislativní úpravou ochrany databází. Svědčí o tom nedávná judikatura Soudního dvora Evropské unie⁸, jenž pravidelně podrobuje směrnici o právní ochraně databází svému přezkumu, nebo četná zahraniční literatura. Právě deficit tuzemské literatury vyniká ve srovnání se zahraniční literaturou. Jen anglo-americká čítá nejméně na jednu desítku monografií a nespočet odborných článků či komentářů.

Jak již napovídá název, tato práce se zabývá fenoménem databází z normativního pohledu; zkoumá je z hlediska právního, s akcentem na ochranu poskytovanou právem duševního vlastnictví a jejich ukotvení v právním řádu České republiky. Tato práce však nemůže a ani se nesnaží, konkurovat rozsáhlým monografiím. Jejím cílem je na omezeném prostoru podat dostatečně ucelený a aktuální výklad o problematice autorskoprávní ochrany databází přijaté směrnicí o právní ochraně databází a z důvodu obsahové limitace se nezabývá jinými způsoby ochrany vyjma těch poskytovaných právem nekalé soutěže. Její přínos lze především spatřovat ve zpracování rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie k harmonizované úpravě, která poměruje ke znění ustanovení směrnice o právní ochraně databází (respektive autorského zákona) a analyzuje jejich dopad, jelikož v „(...) *současném evropském prostředí se považuje za nesporné, že i kontinentální soudy tvoří právo (...)*“⁹ a „(...) *bez judikatury soudního dvora není komunitárního práva. Bez judikatury Soudu by bylo komunitární právo nefunkční a v moha oblastech neexistující.*“¹⁰

Práce je strukturována do jedenácti částí, přičemž druhá poskytuje stručný úvod do problematiky databází, třetí část pak pojednává o databázích z mezinárodněprávního hlediska, když se ohlíží za úpravou obsaženou v Bernské úmluvě, Dohodě TRIPS či Smlouvě WIPO o právu autorském. Ohnisko této práce spočívá v části čtvrté až osmé, které poskytují exkurz do problematiky evropského práva a jeho sekundárních pramenů, následovaný výkladem o směrnici o právní ochraně databází, a to jak o jejich

---

⁸ Viz rozhodnutí ve věci *Football Dataco II.*, o kterém blíže pojednává kapitola 7.3. této práce.

⁹ KÜHN, Zdeněk. BOBEK, Michal. POLČÁK, Radim. *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2006, str. 6.

¹⁰ *Ibid.*, str. 72.

autorskoprávních aspektech a právu *sui generis*, tak i o její kritice a následné revizi Komisi. Devátá část si všímá alternativních způsobů ochrany databází poskytovaných právním řádem. Závěrečné části práce pak hodnotí současný stav na poli právní ochrany databází a načrtává možná vhodná řešení *de lege ferenda*.

2. DATABÁZE

Jak již bylo řečeno, databáze hrají v informační společnosti nezastupitelnou roli a jsou její integrální součástí. Informační společnost je entitou založenou na lidském substrátu, ve které tvorba, zpřístupňování, využívání, shromažďování a manipulace s informacemi tvoří významný ekonomický, politický a kulturní podíl její činnosti. Cílem informační společnosti je získat soutěžní výhodu v rámci celosvětového společenství prostřednictvím kreativního a efektivního využívání informačních technologií. Korelativní složkou informační společnosti vyjádřenou v hospodářském měřítku je tzv. znalostní ekonomika, v níž je bohatství vytvářeno prostřednictvím využívání jejich jednotlivých prvků.¹¹

Prostřednictvím databází tak jednotlivé subjekty informační společnosti využívají v nich shromážděné informace pro další účely; databáze totiž umožňují ucelené soustředování velkého množství informací, které je postaveno na logickém základě. Souhrn těchto informací je pak jednoduše přístupný, čímž umožňuje snadné vyhledávání a analýzu daných dat.

2.1. CO JE TO DATABÁZE

Samotný pojem *databáze* má různý význam, a to dle optiky jíž na něj pohlížíme. Předmětem této práce jsou databáze, kterým je poskytována ochrana prostřednictvím institutů práva duševního vlastnictví. Ke správnému pochopení termínu databáze je však v tomto ohledu nutné začít výklad od samotného počátku vzniku databází a užívání pojmu i mimo právní prostředí.

V jediné české monografii zabývající se výlučně právní ochranou databází autor databáze v obecném smyslu definuje jako „*vnitřně organizované soubory informací, údajů, dat, tedy soubory poznatků o jakýchkoli skutečnostech.*“¹² Z této definice je patrné, že samotný pojem databáze je vysoce abstraktní a bezpochyby též široký. Následující řádky poskytují bazální vymezení pojmu z historického, etymologického a sémantického hlediska a závěrem se zabývají pojmem databáze ve sféře právní.

Lidská společnost shromažďuje informace od počátku své existence. V dávných dobách byly systémy podobné dnešním jednoduchým databázím vytvářeny především

---

¹¹ Blížeji k informační společnosti a přechodu moderních společností od ekonomiky založené na průmyslové výrobě ke společnosti založené na práci s informací viz DRUCKER, Peter F. *The age of discontinuity: guidelines to our changing society*. New Brunswick (U.S.A.): Transaction Publishing, 1992.

¹² LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 3.

knihovny a mocenskými institucemi daného společenství. Přestože je systematická práce s informacemi velmi stará, vznik pojmu databáze datujeme teprve k 60. letům minulého století, a to v souvislosti s úsvitem informačních technologií, které umožnily navrhovat, vytvářet a udržovat komplexní informační systémy (typicky s velkým počtem koncových uživatelů a rozsáhlým množstvím jednotlivých datových vstupů).¹³

Všechny dostupné české etymologické slovníky¹⁴ o původu slova databáze mlčí, dle internetového serveru Linfo.org bylo slovo databáze poprvé použito v roce 1963 na sympoziu v Santa Monice organizovaném vůbec první softwarovou společností System Development Corporation, přičemž v psané řeči bylo užíváno dvouslovného vyjádření, a to data báze (*data base*). Jednoslovné vyjádření (*database*) se stalo populárním v některých evropských státech na počátku 70. let 20. století a následně bylo takto užíváno i ve Spojených státech amerických.¹⁵

Z lingvistického hlediska je databáze kompozitum vzniklé prostým spojením slov *data* a *báze*. Slovo *data* pochází z latiny (singulár *datum*) a v současné řeči jej chápeme jako číselně nebo jinak symbolicky vyjádřené údaje nebo hodnoty popisující vlastnosti nějakého jevu nebo objektu, popřípadě jako údaje určené ke zpracování počítačem.¹⁶ Slovo *báze* také pochází z latiny (*basis*) a je vyjádřením pojmu základ popř. základna.¹⁷

Ve slovníku spisovné češtiny pod heslem databáze nalezneme definici, dle které se tímto pojmem rozumí „*soubor dat uložených na paměťových médiích, součást banky dat, datová základna.*“¹⁸ Black's Law Dictionary považuje databáze za „*kompilace systematicky uspořádaných informací, které umožňují vyhledávání jejich jednotlivých elementů, dnes převážně elektronickými prostředky.*“¹⁹ Oxford Dictionary má databáze za „*strukturovaný souhrn dat v počítači.*“²⁰ V souvislosti s definicí obsaženou ve Směrnici, která poskytuje ochranu i neelektronickým databázím, není bez zajímavosti, že všechny výše uvedené slovníky

---

¹³ Blížeji viz BITTON, Miriam. *Trends in Protection For Informational Works under Copyright Law During the 19th and 20th Centuries*. Michigan Telecommunications and Technology Law Review. 2006, č. 13.

¹⁴ Viz REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2001 nebo MACHEK, Václav. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Academia, 1968.

¹⁵ Blížeji viz *Database Definition*. Linfo.org [online]. Ze dne 22. června 2006. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.linfo.org/database.html>

¹⁶ Viz BARTÁK, Matěj, Jitka VEBROVÁ a Soňa RYCHLÁ. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. 1. vyd. Praha: Plot, 2008, str. 70.

¹⁷ Viz *Ibid.*, str. 52.

¹⁸ *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2005, str. 53.

¹⁹ GARNER, Bryan A. *Black's Law Dictionary*. 8th ed. St. Paul, MN: Thomson/West, 2004, str. 422.

²⁰ *Illustrated Oxford Dictionary*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 1999, str. 209.

umísťují databáze do prostředí informačních technologií a až na výjimky nespatřují jejich existenci mimo elektronické prostředí.

2.2. DATABÁZE V AUTORSKÉM PRÁVU

Pojem databáze je v českém právním prostředí obsažen ve více než 30 zákonech a ve více než 40 podzákoných právních předpisech publikovaných ve Sbírce zákonů.²¹ Pro účely této práce je však významný pouze AutZ, který ve svém ustanovení § 88 vymezuje pojem databáze jako „soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření.“ Jedná se o téměř doslovnou transpozici definice zavedené Směrnici.

Těmto databázím a jejich autorům poskytuje autorské právo ochranu, kterou lze klasifikovat do dvou skupin, dle hlediska, zda se jedná o databáze jedinečné anebo původní. V první skupině se nacházejí databáze, které jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a kvalifikují se tedy jako dílo ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 AutZ. Jedinečný výsledek dané činnosti je v této souvislosti v podstatě relativně statisticky jedinečný výtvar nikoli absolutně jedinečný. Zjednodušeně řečeno, musí existovat pravděpodobnost, že k témuž výsledku nemohou nezávisle na sobě dospět dvě různé osoby.²²

Ve druhé se pak ocitají ty databáze, které alespoň způsobem výběru či uspořádání svého obsahu jsou původní, a tedy představují autorův vlastní duševní výtvar.²³ V tomto případě hovoříme o dílu souborném.²⁴ Původnost výběru „(...) typicky spočívá v selekci z většího počtu prvků, přičemž obecně platí, že čím větší prvotní skupina prvků, ze které se prvky vybírají, tím větší bývá i pravděpodobnost vzniku ochrany databáze.“²⁵ Původnost uspořádání je klíčovým hlediskem určujícím existenci popř. neexistenci dané ochrany. V případech, kdy je dané uspořádání obvyklé či zažité (např. abecední seznam) databáze za autorův vlastní duševní výtvar považována být nemůže.

---

²¹ Ke dni uzavření rukopisu byl pojem databáze obsažen ve 31 zákonech a 42 vyhláškách a nařízeních publikovaných ve Sbírce zákonů.

²² Obdobně viz TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 58.

²³ Tzn. že musí stále splňovat všechny náležitosti díla včetně podmínky existence díla v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam - viz ustanovení § 2 odst. 1 AutZ).

²⁴ Ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 AutZ, které přikládá demonstrativní výčet souborných děl, kdy má jimi namysli např. sborník, jako je časopis, encyklopedie, antologie, pásmo, výstava nebo jiný soubor nezávislých děl nebo jiných prvků.

²⁵ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 7.

Telec s Tůmou klasifikují databáze dle obdobných hledisek, liší se jen v označení jednotlivých druhů databází, které stručně dělí podle (kvantitativního) kritéria objemu tvůrčí uspořadatelské činnosti vynaložené na pořízení databáze na:

- i) *Souborná díla, tedy databáze vykazující způsobem výběru či uspořádáním obsahu jedinečný výsledek tvůrčí činnosti uspořadatele;*
- ii) *díla považovaná za díla souborná, tedy původní (nejedinečné) databáze, které jsou způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu uspořadatelovým vlastním duševním tvůrčím (...); a*
- iii) *prosté (netvůrčí, neautorské) databáze, tedy soubory systematicky nebo metodicky uspořádaných prvků nevykazující úroveň uspořadatelské činnosti uvedenou v předchozích bodech.²⁶*

Za připomenutí také stojí skutečnost, že jednotlivým prvkům obsaženým v databázi může být vedle ochrany dle ustanovení o souborném dílu (ochrana „struktury databáze“) poskytnuta paralelně autorskoprávní ochrana v případě, že splní požadavky kladené AutZ na autorské dílo. V určitých případech tak může být chráněna databáze jako celek a zároveň i jednotlivosti, ze kterých se skládá.

2.3. PRÁVO SUI GENERIS

Předchozí kapitola se zabývaly databázemi vznikajícími v režimu autorského práva, některé činnosti při vzniku databáze se však nemusí vyznačovat prvky jedinečnosti či původnosti a splňovat tak náležitosti díla souborného. V některých případech může být tvůrčí přístup dokonce kontraproduktivní, a to zejména u databází, kde by jejich složitost a neucelenost, často obsažená v tvůrčím procesu, zmařila jejich hlavní informativní účel, jehož neopominutelnou součástí je přehlednost a jednoduchost. Na tuto problematiku upozorňuje Leščinský:

Mnoho (...) investic, typicky do rozličných adresářů, rejstříků či abecedních výčtů, by však zůstalo v režimu autorského práva téměř nechráněných i přes rostoucí úlohu databáze v informační společnosti, jejíž technické prostředky navíc z databází v současnosti vytvářejí levný a nevyčerpatelný zdroj informací. Je paradoxem autorského práva, že čím obecnější je databáze z hlediska výběru či uspořádání svého obsahu, tím obtížnější je dosáhnout ochrany.²⁷

---

²⁶ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 56.

²⁷ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 9.

I z těchto důvodů byla již v roce 1996 přijata Směrnice, která v prostředí duševního vlastnictví zakotvuje naprosté novum, které nemá ve světě žádnou alternativu. Jedná se o právo *sui generis*.²⁸ Právo podobné právům příbuzným právu autorskému, jehož hlavním účelem je ochrana investic (lidských, technických či finančních) do pořízení databáze, které by jinak nenašly ochranu v rámci autorského práva a musely by se spoléhat na nedostatečnou ochranu prostřednictvím práva nekalé soutěže.²⁹ Nositelem zvláštního majetkového práva k databázi je pořizovatel databáze, pokud pořízení databáze představuje podstatnou investici, a to bez ohledu na to, zda jsou databáze nebo její obsah předmětem autorskoprávní nebo jiné ochrany.³⁰

Je nutné si uvědomit, že právo *sui generis* směřuje vůči všem databázím, které splňují definici databáze uvedenou ve Směrnici. Judikatorně je databáze vykládána ještě šířeji, když dle názoru SDEU pojem databáze zahrnuje každý soubor obsahující od sebe oddělitelná díla, údaje nebo jiné prvky, aniž by tím byla dotčena jejich hodnota nebo obsah, a zahrnující jakoukoli metodu nebo jakýkoli systém umožňující vyhledat každý z prvků, který jej tvoří.³¹

Právo *sui generis* musí být striktně odlišováno od autorského práva k dílu soubornému, byt jejich souběh není nikterak vyloučen. Zvláštní právo pořizovatele databáze je totiž „(...) *právem ryze majetkové povahy a není prostředkem ochrany tvůrčí činnosti, nýbrž ochrany investice (finanční, časové, personální, organizační) do pořízení databáze.*“³²

---

²⁸ Detailnímu rozboru práva *sui generis* je věnována část 7. této práce.

²⁹ Viz recitály 6 a 7 Směrnice.

³⁰ Viz ustanovení článku 7 Směrnice.

³¹ Viz rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-444/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podofairu AE (OPAP)*, ze dne 9. listopadu 2004.

³² TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 63.

3. MEZINÁRODNÍ PRÁVO A DATABÁZE

Tato část poskytuje přehled o multilaterálních mezinárodních smlouvách, které obsahují relevantní právní úpravu ochrany databází. „Tyto smlouvy mají na našem území ve vztahu k ochraně databází vytvořených cizími státními příslušníky zásadní dopad (...).“³³ Musíme mít však na paměti, že tyto úmluvy věnují ochranu databázím pouze prostřednictvím práva autorského. Zvláštní ochrana pořizovatele databáze není na multilaterální mezinárodní úrovni dosud upraveno.

3.1. BERNSKÁ ÚMLUVA

Bernská úmluva³⁴, které je v současné době účastno na 166 států³⁵, je spravována WIPO jakožto jednou ze 17 specializovaných agentur *Organizace spojených národů*. WIPO byla založena roku 1967 Úmluvou o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví a k 24. únoru 2012 má 185 členů.³⁶ WIPO v současnosti spravuje 24 mezinárodních smluv o právech duševního vlastnictví a „je odpovědná za ‚globální‘ systémy ochrany (...) a jejich další rozvoj a modernizace, je mimo jiné zdrojem normotvorby, tedy sjednávání mezinárodních smluv.“³⁷ Česká republika se Bernské úmluvy účastní od 1. ledna 1993 (ve znění její pařížské revize ze dne 24. července 1971), a to v souladu s prohlášením vlády České republiky ze dne 18. prosince 1992.³⁸

Bernská úmluva vzhledem k době svého vzniku pochopitelně neobsahuje úpravu, která by výslovně stanovila ochranu databází popř. ochranu dat jako takových. Ustanovení článku 2 odst. 5 se však zabývá soubornými díly:

Sborníky literárních nebo uměleckých děl jako jsou encyklopedie a antologie, které způsobem výběru a uspořádáním obsahu jsou duševními výtvary, jsou samostatně chráněny bez újmy autorského práva ke každému z děl, která tvoří části takových sborníků.

---

³³ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 63.

³⁴ *Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl*, ze dne ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971; uveřejněna vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb. ze dne 8. července 1980.

³⁵ Údaj ze dne 26. února 2013 dle informací na oficiálních stránkách WIPO. Viz http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=15.

³⁶ Blíže viz <http://www.wipo.int>.

³⁷ DOBŘÍCHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivít WIPO*. Praha: Linde, 2004, str. 23-24.

³⁸ Blíže viz TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, str. 866-868.

Pomocí logické interpretace *argumentum a contrario*³⁹ tohoto ustanovení bychom mohli dojít k závěru, že Bernská úmluva členskými státy neukládá povinnost chránit souborná díla jiná než ta, která se skládají výhradně ze samostatných děl v případě, že se jedná o sborníky literárních nebo uměleckých děl, jejichž způsob výběru a uspořádání obsahu spočívá v duševní tvorbě autora.⁴⁰

Pokud však odmítneme tento čistě gramatický výklad a přistoupíme k ucelenější interpretaci tak, jak navrhuji někteří komentátoři⁴¹, potom dojdeme k závěru, že jakýkoli výtvar vycházející z duševního (v tomto ohledu jiného než mechanického) výběru či uspořádání spadá pod ochranu zajištěnou Bernskou úmluvou.

3.2. DOHODA TRIPS

Ustanovení článku 10 odst. 2 dohody TRIPS potvrzuje výše uvedenou interpretaci Bernské úmluvy týkající se souborných děl, podle které poskytuje ochranu původním databázím, když stanoví, že:

Sestavování údajů nebo jiných materiálů, at schopné zpracování počítačem nebo v jiné formě, které buď z důvodu výběru nebo uspořádání jejich obsahu představují duševní výtvar, bude chráněno jako takové. Tato ochrana, která nebude rozšířena na samotné údaje nebo materiály, nebude na újmu jakéhokoli autorského práva, spočívajícího v samotných údajích nebo materiálech.

Rozsah ochrany dle dohody TRIPS je oproti Bernské úmluvě širší v tom smyslu, že se neomezuje pouze na ochranu děl literárních a uměleckých. Obecně je však přijímána interpretace, dle které výše uvedené ustanovení dohody TRIPS již existující ochranu jen kodifikuje. Dohoda TRIPS totiž pouze stanoví, že *každé* původní souborné dílo je chráněno v režimu práva autorského, přičemž na povaze prvků popřípadě formě nezáleží.⁴²

---

³⁹ Resp. *expresio uniu est exclusio alterius*.

⁴⁰ Viz RICKETSON, Sam a Jane C. GINSBURG. *International copyright and neighbouring rights: the Berne Convention and beyond*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2006, 2. vydání, str. 490.

⁴¹ Viz GERVAIS, Daniel J. *The Protection of Databases*. Chicago-Kent Law Review. 2007, roč. 82, č. 3.

⁴² *Ibid.*, str. 7-9.

3.3. SMLOUVA WIPO O PRÁVU AUTORSKÉM⁴³

Dobřichovský uvádí, že „(ú)roveň ochrany autorských a souvisejících práv v TRIPS je v současnosti překonána Internetovými úmluvami WIPO z roku 1996 (...).“⁴⁴ V souvislosti s autorskoprávní ochranou databází tomu napovídá i moderně formulované znění článku 5 Smlouvy WIPO o právu autorském:

Soubory údajů nebo jiných prvků v jakékoli formě, které představují způsobem výběru nebo uspořádáním svého obsahu duševní výtvoř, jsou chráněny jako takové. Tato ochrana se nerozšiřuje na údaje nebo prvky samotné a není na újmu žádného autorského práva existujícího k údajům nebo prvkům v souboru obsaženým.

Za povšimnutí stojí, že sousloví *schopné zpracování počítačem nebo v jiné formě* obsažené v dohodě TRIPS bylo nahrazeno jednodušším – *v jakékoli formě*. Ačkoli je tato formulace na první pohled elegantnější, nepřináší fakticky žádné nové definiční rozšíření.⁴⁵ Další rozdíl spočívá ve skutečnosti, že dohoda TRIPS stanoví, že původní souborná díla *budou* chráněna, zatímco Smlouva WIPO o právu autorském ve výše citovaném článku stanoví, že *jsou* chráněna, což znamená, že by se tak ochrana mohla hypoteticky vztahovat i na databáze vytvořené před existencí dohody TRIPS.⁴⁶

Závěrem k výše uvedenému můžeme říci, že normy mezinárodního práva většinou států ukládají povinnost poskytovat ochranu původním souborným dílům⁴⁷, ať už jsou složena z autorských děl či jiných nezávislých prvků. Ochrana je však podmíněna přítomností netriviální a nemechanické činnosti spočívající ve výběru či uspořádání obsahu kompilace jejím autorem. Tato ochrana nikterak neovlivňuje autorská práva k obsahu databáze a zároveň nezahrnuje povinnost států vytvořit právo spočívající v ochraně nepůvodních databází.⁴⁸

---

⁴³ Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, ve znění sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., ze dne 6. března 2002 (*WIPO Copyright Treaty*) společně se Smlouvou WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (*WIPO Performances and Phonograms Treaty*) tvoří tzv. Internetové úmluvy (smlouvy) WIPO.

⁴⁴ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivít WIPO*. Praha: Linde, 2004, str. 51.

⁴⁵ Zajímavostí je, že Směrnice mluví o prvcích, které jsou přístupné „elektronickými nebo jinými prostředky“, čímž se příklání k definici obsažené ve starší dohodě TRIPS.

⁴⁶ Blížeji viz GERVAIS, Daniel J. *The Protection of Databases*. Chicago-Kent Law Review. 2007, roč. 82, č. 3.

⁴⁷ Popřípadě tzv. *díla považovaná za díla souborná* podle dělení Telce a Tůmy, viz výše.

⁴⁸ Blížeji viz GERVAIS, Daniel J. *The Protection of Databases*. Chicago-Kent Law Review. 2007, roč. 82, č. 3, str. 10 a násl.

3.4. NÁVRH SMLOUVY WIPO O DATABÁZÍCH

Legislativní úvahy o právní ochraně nepůvodních databází započaly na půdě WIPO v roce 1996 poté, co EU přijala Směrnici. V prosinci téhož roku byl na Diplomatičké konferenci WIPO představen návrh Smlouvy WIPO o databázích⁴⁹, který ve své preambuli uvádí:

Přejíce si ustanovit novou formu ochrany databází tím, že poskytneme odpovídající práva tvůrcům databází tak, abychom jim umožnili nahradit jejich investice, které vložili do jejich pořízení, a tím, že jim poskytneme mezinárodní ochranu co nejeftektivnějším a nejjednotnějším možným způsobem.⁵⁰

Návrh ve svých ustanoveních počítá s ochranou, která je velmi podobná (dalo by se říci totožná) ustanovením o zvláštním právu pořizovatele databáze zavedeném Směrnici. Zatímco ta se setkala jak s pozitivními, tak negativními ohlasy, snahy WIPO byly od samého počátku podrobeny značné kritice; tak například Taiwo odmítá internacionalizační tendence WIPO: „Ochrana investic do elektronických a tištěných databází je výsostnou otázkou suverénních států v kontextu jejich vlastních ekonomických záměrů.“⁵¹ V českém právním prostředí o smyslu úpravy práva *sui generis* prostřednictvím mezinárodních smluv pochybuje i Dobřichovský: „(...) může být diskutabilní, zda je třeba na mezinárodněprávní úrovni chránit také neoriginální (nepůvodní) databáze, tj. databáze, které nevyhovují ani podmínce původnosti ve smyslu WCT a TRIPS resp. směrnice o databázích a nekvalifikují se tak pro absolutní autorskoprávní ochranu nepožadující autorskoprávní individualitu.“⁵²

Spíše z jakési setrvačnosti byl pak návrh v následujících letech dále projednáván a zařazen mezi tzv. Digitální agendu WIPO (*WIPO Digital Agenda*).⁵³ Přísllovečným posledním hřebíčkem do rakve jakýchkoli legislativních snah byl pak nevalný přínos Směrnice, která

---

⁴⁹ Návrhu se nedostalo českého překladu či oficiálního označení, proto užívám svůj vlastní. Navrhovaná smlouva bývá anglickými autory označovaná jako *WIPO Treaty on the Legal Protection of Databases* či *WIPO Database Treaty* popř. *The World Intellectual Property Organization's Proposal*. Viz SANKS, Terry M. *Database Protection: National and International Attempts to Provide Legal Protection for Databases*. Florida State University Law Review. 1998, dostupné z: <http://www.law.fsu.edu/> nebo GERVAIS, Daniel J. *The Protection of Databases*. Chicago-Kent Law Review. 2007, roč. 82, č. 3.

⁵⁰ Preamble *Basic Proposal for the Substantive Provisions of the Treaty on Intellectual Property in Respect of Databases to Be Considered by the Diplomatic Conference*, ze dne 30. srpna 1996, dostupné z: <http://www.wipo.int>

⁵¹ TAIWO, Oriola A. *Electronic Databases Protection and the Limits of Copyright: What Options for Developing Countries?* The Journal of World Intellectual Property. Volume 7, Issue 2, str. 254.

⁵² DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO*. Praha: Linde, 2004, str. 53-54.

⁵³ Viz WIPO. *Intellectual Property on the Internet: A Survey of Issues*, z prosince 2002, WIPO/INT/02. Dostupné z: <http://ecommerce.wipo.int>, str. 53-54.

nenaplnila kýžená hospodářská očekávání.⁵⁴ V současné době se návrh Smlouvy WIPO o databázích ocitnul v legislativním „limbu“ a marně čeká na své oživení.⁵⁵

---

⁵⁴ Viz COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*. Ze dne 12. prosince 2005.

⁵⁵ Viz GERVAIS, Daniel J. *The Protection of Databases*. Chicago-Kent Law Review. 2007, roč. 82, č. 3, str. 11.

4. DATABÁZE A EVROPSKÉ PRÁVO

Těžiště této práce je soustředěno do částí 5-7, které pojednávají o autorskoprávní ochraně databází a zvláštním právu pořizovatele databáze zavedené Směrnicí. Předtím, než se budeme zabývat samotnou Směrnicí, považuji za nutné v této části alespoň v obecných rysech vysvětlit některé základní principy a aspekty fungování práva EU. Následující kapitoly neposkytují vyčerpávající přehledy institutů evropského práva, ale jsou spíše stručným exkurzem do těch částí práva EU, které se naší problematiky přímo týkají.

4.1. VZTAH EVROPSKÉ A NÁRODNÍ LEGISLATIVY

Evropská unie je přímým produktem dosavadních integračních procesů evropských států v poválečném období, jež formálně započaly založením tří evropských společenství⁵⁶ v 50. letech minulého století, přičemž Evropské hospodářské společenství založené v roce 1957 lze považovat za první univerzální nadstátní evropskou mezinárodní organizaci.⁵⁷ Je to právě supranacionalita spočívající mimo jiné v tom, že EU má právní subjektivitu a zároveň i vlastní vůli, která je odlišná od vůle členských států, jež je deklarována jejími orgány, díky níž můžeme EU považovat za entitu svého druhu, která se pohybuje v prostoru mezi mezinárodní organizací a státem (popř. federací či federativní unií). EU zároveň vytváří svůj vlastní právní řád, „(...) působící přímo na právní postavení samotné EU, jejích členských států a subjektů práva členských států, nezávisle na právu členských států (...).“⁵⁸

Co do vztahu práva národního a evropského je nutné si uvědomit, že přednost unijního práva před národními právními řády je spolu s přímým účinkem základním principem práva EU. Princip přednosti byl formulován již v první polovině 60. let dvojicí klíčových rozhodnutí SDEU ve věcech *Costa*⁵⁹ a *van Gend en Loos*⁶⁰. Především prvně jmenované ukotvilo zásadu přednosti, když stanovilo, že na rozdíl od obvyčejných mezinárodních smluv vytvořila Smlouva o Evropském hospodářském společenství vlastní právní řád a „(t)ento nový, vlastní právní řád se stal integrální součástí právních systémů členských států. Soudy členských států jsou proto povinny jej aplikovat.“⁶¹ SDEU tedy v zájmu jednotné aplikace

---

⁵⁶ Evropské společenství uhlí a oceli (1951), Evropské hospodářské společenství (1957) a Evropské společenství atomové energie (1957).

⁵⁷ Blížeji k historii EU a integračním procesům viz TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, str. 3-18.

⁵⁸ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, str. 22-23.

⁵⁹ Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-6/64, *Flaminio Costa proti E.N.E.L.*, ze dne 15. července 1964.

⁶⁰ Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-26/62, *Van Gend en Loos*, ze dne 5. února 1963.

⁶¹ BOBEK, Michal. Petr, BŘÍZA a Jan KOMÁREK. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. V Praze: C.H.Beck, 2011, str. 3.

evropského práva odmítl, aby nad ním vnitrostátní právo převážilo, byť by se mělo jednat o normy práva ústavního. V opačném případě by totiž povinnosti vyplývající pro členské státy ze Smlouvy o Evropském hospodářském společenství mohly být zpochybněny jakýmkoli následným zákonodárným aktem orgánů členských států.

Prameny unijního práva z formálního hlediska dělíme dle jejich hierarchie na primární a sekundární právo EU. Primární právo tvoří normativní právní smlouvy, a to smlouvy zakládací⁶², smlouvy o přistoupení, dodatkové protokoly a přílohy, Listina základních práv EU (Charta základních práv EU) a obecné zásady právní. Sekundární právo spočívá v aktech, které přijímají orgány vzniklé na základě primárního práva, jež jsou nadány legislativní pravomocí. Tato pravomoc se řídí principem svěřených pravomocí, podle kterého „(...) *jedná Unie pouze v mezích pravomocí svěřených jí ve Smlouvách členskými státy pro dosažení cílů stanovených ve Smlouvách.*“⁶³ Pravomoci orgánů EU dělíme dle míry zapojení na výlučné a sdílené. Právně závazné sekundární akty mají podobu nařízení, které „(...) *má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech*“⁶⁴ nebo směrnice, která je „(...) *závazná pro každý členský stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům*“⁶⁵ anebo rozhodnutí, doporučení či stanoviska.

4.2. PRÁVNÍ POVAHA SMĚRNIC

Na tomto místě se zastavíme za účelem bližšího zkoumání právní povahy směrnice jako pramene práva, jelikož právě prostřednictvím této normativní formy byla přijata právní úprava ochrany databází. Směrnice se oproti nařízením liší ve dvou důležitých směrech. Jednak nemusí být adresovány všem členským státům a zároveň jsou pro členské státy závazné jen co do výsledku, jehož má být dosaženo. Členským státům nechávají prostor k uvážení jakými prostředky a způsoby bude cíle vytyčeného směrnicí dosaženo.⁶⁶ Směrnice jako nástroj účinné harmonizace dává EU dostatečně flexibilní příležitost, jak dosáhnout kýžené konvergence dané právní úpravy v rámci členských států. Jednotlivá specifika právních systémů a národních právních řádů vyžadují individuální přístup při přijímání dané právní úpravy a národní zákonodárci jsou schopni poskytnout nejlepší

---

⁶² SEU, SFEU a Smlouva o Evropském společenství atomové energie.

⁶³ Ustanovení článku 5 odst. 2 SEU.

⁶⁴ Ustanovení článku 288 SFEU.

⁶⁵ Ustanovení článku 288 SFEU.

⁶⁶ Blížeji viz CRAIG, Paul a Gráinne DE BÚRCA. *EU law: text, cases, and materials*. 5th ed. New York: Oxford University Press, 2011, str. 106.

možný způsob zajištění povinností plynoucích ze směrnice. Jinými slovy řečeno, EU stanoví jakýsi právní rámec a cíle, kterých má být harmonizací dosaženo, a členské státy v mantinelech vymezených směrnicí přijímají odpovídající právní předpisy.⁶⁷ Výstižně to shrnuje De Búrca: „Existují oblasti, kde je obtížné přenechat právní úpravu nařízením, které mají v členských státech okamžitý a přímý účinek, a to především proto, že členské státy mají různé právní systémy a dále se liší politickým, administrativním a sociálním uspořádáním.“⁶⁸

Autorské právo je právě jedno z těch právních odvětví, které je úzce navázáno na specifika národních legislativ. Jako v málokterém právním oboru dochází v autorském právu ke střetu kontinentální právní kultury s kulturou anglosaskou, a to co do samotného ideologicko-materiálního východiska existence autorského práva. Dle Dobřichovského se střet těchto dvou koncepcí „(...) bude v evropské legislativě nadále odrážet, přičemž, alespoň soudě podle dosavadního vývoje, lze očekávat další prosazování kontinentálního pojetí.“⁶⁹

Je třeba brát v potaz fakt, že směrnice se svou transpozicí stávají pramenem vnitrostátního práva, což však vnitrostátní soudy nezbavuje povinnosti tyto normativní akty při jejich aplikaci interpretovat ve světle závazné normy EU (směrnice). Tento jev nazýváme nepřímým účinkem směrnic, jenž mimo jiné pramení z principu eurokonformního výkladu resp. z principu loajality.⁷⁰

4.3. VÝZNAM JUDIKATURY V EVROPSKÉM PRÁVU

Zvláštní postavení má v systému pramenů práva judikatura SDEU, která je hierarchicky řazena mezi rozhodnutí jakožto pramen sekundární, přestože nezřídka vykládá normy práva primárního. Význam rozhodnutí SDEU spočívá především v tom, že autoritativně vykládají právo EU, a tak odstraňují právní nejistotu.⁷¹ Rozhodovací praxe SDEU v souvislosti s výkladem pojmů zavedených směrnicemi spočívá v její metanormativní povaze a závaznosti pro soudní orgány členských států, jelikož na tento výklad má SDEU

---

⁶⁷ Obdobně *Ibid.*

⁶⁸ *Ibid.*, str. 106.

⁶⁹ Viz DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO*. Praha: Linde, 2004, str. 56. Dobřichovský dodává, že „(e)vropská úprava je v oblasti práv autorských a práv souvisejících kompromisem mezi pojetím kontinentálním (zejména francouzským a německým) a pojetím common-law (Spojené království, Irsko), což se projevuje ve vymezení nositelů práv k počítačovým programům a databázím, kdy se připouští fyzická i právnícká osoba (...)“

⁷⁰ Viz rozsudek Soudního dvora ve věci 14/83, *Sabine von Colson a Elisabeth Kamann proti Land Nordrhein-Westfalen*, ze dne 10. dubna 1984: „(...) vnitrostátní soudy jsou součástí členského státu a mají povinnost vykládat vnitrostátní právo ve světle práva EU.“

⁷¹ Blížeji k funkci rozhodnutí SDEU viz CHALMERS, Damian, Gareth DAVIES a Giorgio MONTI. *European Union law: cases and materials*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, str. 142 a násl.

monopol, s nímž koreluje povinnost vnitrostátních soudů v nejasnostech ohledně interpretace normy práva EU předložit SDEU předběžnou otázku.⁷² Odpovědi na danou předběžnou otázku SDEU jsou vnitrostátní soudy vázány, a tato odpověď má tak normativní povahu, jež působí *erga omnes*.⁷³ Všechna rozhodnutí SDEU jsou tedy v právních řádech členských států stejně závazná.

Lze tedy uzavřít, že samotným aktem přistoupení a závazkem členského státu aplikovat na svém území *evropský acquis*, vzniká povinnost vnitrostátních orgánů judikaturu SDEU znát a aplikovat, poněvadž „(b)ez judikatury Soudního dvora není komunitárního práva. Bez respektování judikatury Soudu by bylo komunitární právo nefunkční a v mnoha oblastech neexistující.“⁷⁴

---

⁷² Viz ustanovení článků 274 a 267 SFEU.

⁷³ Blížeji k závaznosti judikatury SDEU viz CHALMERS, Damian, Gareth DAVIES a Giorgio MONTI. *European Union law: cases and materials*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, str. 169 a násl.

⁷⁴ KÜHN, Zdeněk. BOBEK, Michal. POLČÁK, Radim. *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2006, str. 73.

5. SMĚRNICE O PRÁVNÍ OCHRANĚ DATABÁZÍ

5.1. CESTA K PŘIJETÍ SMĚRNICE

Počátky úvah evropských legislativců vedoucí k následnému přijetí Směrnice datujeme do roku 1988, kdy Komise ve své *Zelené knize o autorském právu a výzvě technologie*⁷⁵ v části šesté nazvané „Data Bases“ přichází s otázkou, zda-li by investice do databází, které nepodléhají autorskoprávní ochraně, neměly být chráněny proti nepovolené reprodukci (*unauthorized reproduction*) zvláštním režimem.⁷⁶ Zajímavostí je, že *Zelená kniha* považovala poskytnutí ochrany pro tvůrce (*producers*) databází za nevhodné. Na druhou stranu však opatrně zmiňovala vhodnost rozšíření ochrany na databáze složené z prvků, které nejsou díly dle práva autorského.⁷⁷

Derclaye uvádí, že přes počáteční odmítnutí jakýchkoli legislativních záměrů Komise ze strany odborné veřejnosti zvyšující se množství soudních rozhodnutí národních soudů, které odmítaly poskytnout autorskoprávní ochranu drtivě většině databází, ukázalo, že tehdejší ochrana databází byla nedostatečná.⁷⁸ Hugenholtz tuto skutečnost demonstruje na rozhodnutí nizozemského Nejvyššího soudu ve věci *Van Dale proti Romme*. Rudolf Jan Romme přenesl jednotlivá hesla z Van Dalova výkladového slovníku (tato hesla byla ve slovníku řazena abecedně) do elektronické podoby a tuto databázi opatřil jednoduchým vyhledávacím algoritmem jejich prvků (hesel). Nizozemský Nejvyšší soud se v dané věci vyjádřil tak, že „*soubory slov mohou být chráněny autorským právem za předpokladu, že jsou vyjádřením autorových osobních preferencí.*“⁷⁹ O několik měsíců později vynesl Nejvyšší soud USA rozsudek, který Komisi přesvědčil o nevhodnosti autorského práva jako onnipotentního nástroje k ochraně všech databází. Jednalo se o rozhodnutí ve věci *Feist*⁸⁰, které ve Spojených státech Amerických zavedlo kvalifikační test známý jako *Feist*

---

⁷⁵ Sdělení Komise, *Green Paper on Copyright and Challenge of Technology – Copyright Issues Requiring Immediate Action*, ze dne 7. června 1988. COM (88) 172 final.

⁷⁶ *Ibid.*, bod 6.6.1-2.

⁷⁷ Viz HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Implementing the European Database Directive*. IP and Information Law: Essays in Honour of H. Cohen Jeroham. 1998, str. 1.

⁷⁸ Viz DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 44-45.

⁷⁹ HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Implementing the European Database Directive*. IP and Information Law: Essays in Honour of H. Cohen Jeroham. 1998, str. 2.

⁸⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu USA ve věci *Feist Publications, Inc. proti Rural Tel. Service Co.*, 499 U.S. 340, ze dne 27. března 1991.

Doctrine:⁸¹ „Soubory informací se mohou kvalifikovat jako původní dílo pouze pokud je zahrnut prvek autorovy tvorby v selekci či uspořádání prvků obsažených v daném souboru. Samotná náročnost práce (sweat of the brow test) bez dalšího nezakládá autorskoprávní ochranu.“⁸² Pro Derclaye představuje rozhodnutí *Feist* mezník, od kterého ve Spojených státech skončila doba silné ochrany databází (*over-protection*) a započalo období nedostatečné ochrany (*under-protection*).⁸³ Corbett uvádí, že v následujících letech po rozhodnutí „(...) se křivka produkce nových databází výrazně snížila, což značí úbytek investic do databázového průmyslu.“⁸⁴

Není překvapením, že výše uvedená rozhodnutí byla jedním z impulsů, které nastartovaly kroky Komise ke konkrétní legislativní akci, jež měla databázím poskytnout zvýšenou ochranu. V roce 1992 předložila Radě první návrh Směrnice, který představil koncept práva *sui generis*. Ideová východiska návrhu Směrnice také formovala tzv. *Bangemannova zpráva*⁸⁵ vycházející z obecného integračního postulátu nutnosti podporovat sociální a hospodářský pokrok, zlepšovat životní podmínky a zaručit trvalý rozvoj, který by měl vést ke vzniku informační společnosti v rámci EU. Takto formovaná společnost by tak měla být dostatečně konkurenceschopná v rámci celosvětové informační společnosti, v jejímž čele stály USA a Japonsko.⁸⁶

Bangemannova zpráva nastartovaný legislativní proces významně urychlila a dne 10. června 1995 byl Radou přijat *společný postoj*, v němž se předkladatelé, vzhledem ke všem zvažovaným legislativním koncepcím Směrnice, rozhodli pro ochranu prostřednictvím „silného“, čistě majetkového práva. Byť *Zelená kniha* a první návrh Směrnice počítal pouze s ochranou elektronických databází, a to jen na úrovni soutěžitelů, konečný návrh Směrnice přinesl výrazně extenzivnější ochranu, která je poskytována veškerým databázím bez ohledu na formu jejich vyjádření. Nadto se jakákoli osoba mohla dopustit porušení práva *sui generis* bez ohledu na její vztah k pořizovateli resp. majiteli majetkových práv

---

⁸¹ Blížeji k dopadu rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Feist* viz GERVAIS, Daniel J. *Feist Goes Global: A Comparative Analysis of the Notion of Originality in Copyright Law*. Journal of the Copyright Society of the U.S.A. 2002, č. 49.

⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu USA ve věci *Feist Publications, Inc. proti Rural Tel. Service Co.*, 499 U.S. 340, ze dne 27. března 1991.

⁸³ Viz DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 264-265.

⁸⁴ CORBETT, Susan. *Legal Protection for the Database: Is there a better way?* New Zealand Institute for the Study of Competition and Regulation Inc. 2011, str. 25.

⁸⁵ BANGEMANN, Martin. *Europe and the Global Information Society: Recommendations to the European Council*, ze dne 26. května 1994.

⁸⁶ Blížeji viz LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 23-24.

k databázi.⁸⁷ Tento společný postoj byl pak 14. prosince 1995 schválen Evropským parlamentem.⁸⁸

Dne 11. března 1996 bylo 4leté legislativní snažení završeno přijetím Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 96/9/ES o právní ochraně databází.⁸⁹ V Úředním věstníku byla Směrnice vyhlášena dne 27. března 1996 s účinností k 16. dubnu 1996, přičemž členské státy měly na implementaci Směrnice necelé dva roky.⁹⁰ Co do své struktury se Směrnice člení na preambuli, jež obsahuje 60 uvozujících recitálů, a vlastní text Směrnice, který se skládá ze čtyř kapitol nazvaných i) *Oblast působnosti*; ii) *Autorské právo*; iii) *Zvláštní právo*; a iv) *Společná ustanovení*.

Směrnice byla do českého právního řádu transponována v rámci rekonstrukce autorského práva, tedy přijetím zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), s účinností k 1. prosinci 2000. V autorském zákoně implementaci ustanovení Směrnice najdeme jednak v rámci obecné úpravy autorského práva v hlavě první (§ 2-66) a následně v hlavě třetí (§ 88-94), která se věnuje zvláštnímu právu pořizovatele databáze.

5.2. ZÁKLADNÍ CÍLE A VÝCHODISKA SMĚRNICE

Hlavním důvodem k přijetí zvláštního práva pořizovatele databáze byla skutečnost, že ve většině členských států neexistovala právní úprava, která by chránila investice vložené do vytváření databáze. Prostřednictvím autorského práva poskytovaly ochranu databázím a jejím tvůrcům pouze některé členské státy, a to na základě různých kvalifikačních požadavků – např. ve Velké Británii se uplatňoval tzv. *Sweat of the Brow*⁹¹ test založený na nižších nárocích co do původnosti díla, zatímco v některých státech kontinentální právní kultury byl práh původnosti stanoven natolik vysoko, že jej fakticky drtivá většina

---

⁸⁷ Blíže viz HERR, Robin Elizabeth. *Is the Sui Generis Right a Failed Experiment?: A Legal and Theoretical Exploration of How to Regulate Unoriginal Database Contents and Possible Suggestions for Reform*. Djoef Publishing, 2008, str. 85-101.

⁸⁸ Viz *Co-decision procedure Decision European Parliament*; OJ C 17/96.

⁸⁹ Blíže viz DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 47 a násl.

⁹⁰ Viz článek 16 odst. 1 Směrnice: „Členské státy uvedou v účinnost právní a správní opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnici nejpozději do 1. ledna 1998.“

⁹¹ Tato právní doktrína se též označuje jako *Skill and Labour*, známá je především v právním prostředí Common Law a spočívá v tom, že autor získává ochranu pouze na základě „tvrdé“ práce a svých znalostí či zkušeností a nevyžaduje tak po něm, aby dílo bylo původní či jedinečné.

databázi nemohla splnit.⁹² Zde jako příklad můžeme uvést test zavedený rozhodnutím Spolkového ústavního soudu zvaný *Überdurchschnittlichkeit*.⁹³

Komise si uvědomovala, že takovéto rozdíly v právní ochraně databází měly nepříznivé dopady na fungování vnitřního trhu EU, a to především v rámci práva fyzických a právnických osob svobodně poskytovat zboží a služby na trhu databází.⁹⁴ Ve svém návrhu Komise zdůvodňovala nutnost přijetí Směrnice s ohledem na to, že databáze jsou základním nástrojem pro rozvoj informačního trhu EU a zároveň z důvodů ekonomických, kdy spatřovala problém ve značné nerovnováze výše investic v odvětví databází mezi členskými státy navzájem, jakož i mezi EU jako celkem a hlavními producenty databází ze zemí mimo EU.⁹⁵

Zvažovány byly i jiné formy ochrany, především pak ochrana prostřednictvím práva na ochranu před nekalou soutěží. Tato cesta by však dle Komise byla komplikovanější vzhledem k tomu, že právní úprava nekalé soutěže nebyla harmonizovaná vůbec, chyběla k ní i judikatura SDEU a v některých členských státech se uplatňovala pouze na úrovni soutěžitelů, a nikoli ve vztazích mezi soutěžitelem a spotřebitelem. Komise tak měla za to, že „*autorské právo představuje nadále vhodnou formu výlučného práva pro autory databází*.“⁹⁶ Vybrané řešení je tedy jakýmsi kompromisem, kdy členské státy právní kultury *Common law* musely kvalifikační laťku pro poskytnutí ochrany databázím zvýšit, zatímco členské státy kontinentální právní kultury ji snížily.⁹⁷

5.3. OBJEKT OCHRANY

Směrnice chrání databáze, které definuje jako „*soubor děl, údajů nebo jiných nezávislých prvků, které jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a které jsou jednotlivě přístupné elektronickými nebo jinými prostředky*.“ Z výše uvedené citace ustanovení článku 1 odst. 2 Směrnice je patrné, že pojem databáze je pojat široce⁹⁸ a zahrnuje literární, umělecké, hudební nebo jiné soubory děl anebo soubory jiných materiálů, jako jsou texty, zvuky, obrazy, čísla,

---

⁹² Viz recitál 1 Směrnice.

⁹³ Rozhodnutí ve věci *Inkassoprogramm*, na které upozorňuje Hugenholtz, viz HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Implementing the European Database Directive*. IP and Information Law: Essays in Honour of H. Cohen Jeroham, 1998, str. 5.

⁹⁴ Viz recitál 2 Směrnice.

⁹⁵ Viz recitály 9 a 10 Směrnice.

⁹⁶ Viz recitál 5 Směrnice.

⁹⁷ Obdobně viz HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Implementing the European Database Directive*. IP and Information Law: Essays in Honour of H. Cohen Jeroham, 1998, str. 5-6.

⁹⁸ AutZ téměř doslovně přijímá ve svém ustanovení § 88 definici databáze. Jedinou odlišností je skutečnost, že se český zákonodárce rozhodl pro spojení odst. 1 a odst. 2 článku 1 Směrnice do paragrafu o jednom odstavci.

fakta, údaje nebo jakékoli informace v nejširším smyslu slova. Naopak záznam audiovizuálního, kinematografického, literárního nebo hudebního díla jako takový do oblasti působnosti Směrnice nespadá.⁹⁹ Soubor záznamů těchto děl se však v souhrnu již kvalifikuje jako databáze.

Funkčním prvkem databází je přístupnost jejich jednotlivých prvků spočívající v existenci nástroje, který umožní třídění a dostupnost jednotlivých prvků na vyžádání. Existence tohoto požadavku umožňuje odlišit databáze od prostých sbírek prvků, jež v sobě nemají inkorporovány metody lokalizace jednotlivých prvků. Na druhou stranu pro to, aby databáze splnila požadavek systematického či metodického uspořádání, úplně stačí jednoduché prostředky, které třeba jen usnadní orientaci v jejich prvcích.¹⁰⁰ Dále je podstatnou podmínkou existence databáze vzájemná nezávislost prvků jejího obsahu. Jinými slovy musí být možné prvky tvořící databázi od sebe oddělit, aniž by tím byly dotčeny jejich obsah a hodnota.

Naopak skutečnost, že prvky nepochází od pořizovatele databáze, ve vztahu k existenci databáze nehraje žádnou roli. Může tak docházet k situacím, kdy je autorem jednotlivých prvků databáze osoba A, osoba B je autorem databáze a konečně osoba C jejím pořizovatelem.¹⁰¹

Existence databáze není podmíněna kritériem tvorby, ale kritériem funkce. Směrnice nevyžaduje, aby činnost záležející v sestavení databáze spočívala ve vlastním duševním výtvoru autora.¹⁰² Původnost má význam jen v případech, kdy se posuzuje, zda-li databáze podléhá ochraně v režimu autorského práva jako dílo souborné.

Okrajovou otázkou však zůstává, zda-li *prvkem* databáze může být hmotná věc. Leščinský je toho názoru, že databáze se z věcí skládat nemůže, když pomocí argumentu *ad absurdum* uvádí, co vše by se v extrémně extenzivním pojetí pojmu *prvek* kvalifikovalo jako databáze: „Pokud by (databáze) směla obsahovat jakýkoli materiál, pak by zahrnovala nejen kalendáře,

---

⁹⁹ Viz recitál 17 Směrnice.

¹⁰⁰ Tůma s Telcem uvádí např. abecední pořadí, vzestupnost či sestupnost číselných řad, historické posloupnosti, kvalitativní hledisko apod., viz TELEČEK, Ivo a PAVEL TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 719.

¹⁰¹ Srovnej skutkový základ rozhodnutí ve věci *Apis-Hristovich* viz PHILLIPS, Jeremy. *Extraction and databases - the ECJ rules*. IPKat [online]. Ze dne 9. října 2008 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com/>

¹⁰² Recitál 15 Směrnice *a contrario*.

*telefonní seznamy, jízdní řády, knihovní registry, ale i studijní sylaby, seznam názvů přednášek, ale také celé knihovny, archívy včetně polic, veškeré výstavy a expozice.*¹⁰³

Ochrana je poskytována všem databázím bez ohledu na formu, v jaké jsou vyjádřeny.¹⁰⁴ Byť se původní návrh Komise týkal pouze elektronických databází a přestože v běžném jazyce¹⁰⁵ jsou databáze spojeny s počítačovým světem, byla v průběhu legislativního procesu poskytnuta ochrana všem databázím bez ohledu na formu jejich záznamu. Tůma s Telcem k tomu uvádějí, že „(k)ritérium formy je však významné pro rozsah výlučného práva k databázi, zejména ve vztahu k jeho zákonnému omezení (...), nebo bezúplatnou zákonnou licenci pro pořizování dočasných rozmnoženin.“¹⁰⁶

---

¹⁰³ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 31.

¹⁰⁴ Viz článek 1 odst. 1 Směrnice.

¹⁰⁵ Viz výše kapitola 2.1 této práce.

¹⁰⁶ TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 719.

6. SMĚRNICE A AUTORSKOPRÁVNÍ OCHRANA

6.1. PŘEDMĚT OCHRANY A AUTORSTVÍ

Pouze databáze, které způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu představují vlastní duševní výtvar autor, se kvalifikují k ochraně dle autorského práva. Pro určení, zda této ochraně podléhají, se žádná další kritéria, zejména estetická či kvalitativní hlediska, neuplatní.¹⁰⁷ Nezbývá, než jen zopakovat, že databáze jsou předmětem autorskoprávní ochrany pouze za předpokladu, že splňují definiční znaky díla (resp. díla souborného) spočívající minimálně v původnosti databáze co do způsobu uspořádání a výběru jejích prvků, přičemž vlastní obsah databáze je z hlediska její autorskoprávní ochrany irelevantní.¹⁰⁸

Detailní analýzu povahy předmětu autorskoprávní ochrany databází poskytl SDEU ve svém rozhodnutí ve věci *Football Dataco I*.¹⁰⁹ Společnost Football Dataco každoročně sestavuje databázi obsahující rozpis anglických a skotských fotbalových zápasů. Proces sestavení rozpisů fotbalových utkání není čistě mechanický nebo deterministický, ale naopak vyžaduje značné pracovní úsilí a dovednosti. Práce, která je pro tyto účely nezbytná, není pouhým uplatněním pevných kritérií a například od sestavení telefonního seznamu se liší v tom smyslu, že v každé fázi vyžaduje úsudek a využití určitých dovedností. Společnosti Yahoo a další využívají tyto veřejně přístupné rozpisy na svých stránkách, aniž by za to poskytovaly jakékoli finanční protiplnění. SDEU již v předchozím rozhodnutí ve věci *Fixtures Marketing* dovedl, že rozpisy fotbalových utkání se k ochraně dle práva *sui generis*¹¹⁰ nekvalifikují; v tomto případě však před ním vstaly otázky, zda-li tyto databáze nejsou chráněny prostřednictvím autorskoprávní ochrany dle ustanovení článku 3 odst. 1 Směrnice a co se rozumí výrazem databáze, které způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu představují vlastní duševní výtvar autor.¹¹¹

Dle názoru SDEU musí být předmětné ustanovení vykládáno v tom smyslu, že na databázi ve smyslu článku 1 odst. 2 Směrnice se vztahuje ochrana podle autorského práva za

---

¹⁰⁷ Viz ustanovení článku 3 odst. 1 a recitálu 15 Směrnice.

¹⁰⁸ Viz znění recitálů 15-16 a k nim komplementárně odpovídajícího ustanovení § 2 odst. 2 AutZ o dílu souborném.

¹⁰⁹ Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-604/10, *Football Dataco Ltd a další proti Yahoo! UK Ltd a další*, ze dne 1. března 2012 a stanovisko generálního advokáta Paola Mengozziho ve věci C-604/10, *Football Dataco Ltd a další proti Yahoo! UK Ltd a další*, přednesené dne 15. prosince 2011.

¹¹⁰ Blížeji viz část 7. této práce.

¹¹¹ Ke skutkovému stavu blížeji viz MONTAGNON, Rachel a Mark SHILLITO. *Requirements for subsistence of database copyright and other national copyright in databases referred to the ECJ: Football Dataco Ltd v Yahoo!* European Intellectual Property Review. 2011, č. 33.

podmínky, že výběr nebo uspořádání údajů v ní obsažených je originálním vyjádřením tvůrčí svobody jejího autora.¹¹² Z těchto důvodů tedy a) duševní úsilí a dovednosti vynaložené na vytvoření údajů nejsou relevantní pro určení způsobilosti databáze pro ochranu autorským právem; b) je bezvýznamné, zda výběr nebo uspořádání údajů obsahuje či neobsahuje přidání podstatného významu těmto údajům; a konečně c) značné pracovní úsilí a dovednosti vyžadované pro vytvoření databáze nemohou jako takové autorskoprávní ochranu odůvodnit, pokud nevyjadřují žádnou originalitu výběru nebo uspořádání údajů, které databáze obsahuje.¹¹³

Na zásadní význam rozhodnutí upozornila Derclaye ve svém článku s přílehlavým názvem „*Football Dataco: skill and Labour is dead!*“¹¹⁴, dle které v souvislosti s databázemi v podstatě dochází k zániku doktríny *Sweat of the Brow* (*Skill and Labour*) a databáze, jež byly vytvořené v rámci tohoto režimu, se mohou na příště spoléhat pouze na právo nekalé soutěže.¹¹⁵

Okamžikem rozhodným pro vznik autorského díla jakožto databáze v autorskoprávním smyslu je její vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.¹¹⁶ To povahově představuje materializaci nehmotného předmětu a tato jeho vnímatelná podoba „(...) je pouhým, nicméně pojmově obligatorním, prostředkem umožňujícím vnímat dílo dalšími osobami. Právě tato vnímatelná podoba vyjímá výtvar z vnitřního duševního života autora.“¹¹⁷ Kříž dodává, že: „Hmotné vyjádření, ani to, aby byla podoba vnímatelná všemi členy veřejnosti, se nevyžaduje – stačí i omezený okruh členů veřejnosti, jimiž je tato podoba vnímatelná. Plně dostačující je již sama způsobilost vnímatelnosti, k faktickému vnímání dojít nemusí (...).“¹¹⁸ V souvislosti s databázemi nesmíme zapomínat na skutečnost, že vyjádřením se nerozumí pouze úplné dokončení databáze, ale i „(...) zhotovení její jednotlivé vývojové fáze či části, kdy autor naplní veškeré pojmové znaky databáze jakožto předmětu autorského práva.“¹¹⁹

---

¹¹² Pravomoc k ověření této skutečnosti mají vnitrostátní soudy.

¹¹³ Viz enuciát rozhodnutí ve věci *Football Dataco I*.

¹¹⁴ DERCLAYE, Estelle. *Football Dataco: skill and labour is dead!* Kluwer Copyright Blog [online]. Ze dne 1. března 2012 [cit. 2012-06-09]. Dostupné z: <http://kluwercopyrightblog.com/2012/03/01/football-dataco-skill-and-labour-is-dead>

¹¹⁵ Obdobně viz PHILLIPS, Jeremy. *Database defeat for Dataco*. IPKat [online]. Ze dne 1. března 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com/>

¹¹⁶ Ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 AutZ.

¹¹⁷ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 22.

¹¹⁸ KŘÍŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005, str. 43.

¹¹⁹ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 70. Leščinský dále připomíná, že „(p)roblematika souborného díla a s ním spojených práv je Směrnici a komunitárním právem neupravena, takže z tohoto hlediska není v autorském zákoně úprava obsažená napadnutelná.“

Autora databáze je nutné odlišovat od jejího pořizovatele¹²⁰ (to však nevylučuje možnost, aby se jednalo o jednu a tutéž osobu). Přestože Směrnice pamatuje na jiné právní řády¹²¹, které umožňují právníkům osobám být autorem, v našem autorském právu ovládaném autorským principem, který doplňuje princip objektivní pravdivosti, může být autorem databáze pouze fyzická osoba, jež dílo skutečně vytvořila.¹²²

Ustanovení § 5 odst. 2 AutZ pak obsahuje speciální úpravu o autorovi díla souborného, kdy stanoví, že autorem takového díla je fyzická osoba, která jej tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala. Tůma s Telcem však upozorňují, že se nejedná o odchylku ve vztahu k obecnému ustanovení o autorovi, a považují toto ustanovení za nadbytečné, kdy „(...) svou roli zde hrál právně politický vliv komunitárního práva [viz 4 odst. 1 Směrnice] a hledisko právní jistoty.“¹²³

6.2. OBSAH AUTORSKÉHO PRÁVA

Práva autora jsou Směrnicí v duchu dualistické koncepce dělena na osobnostní a majetková. Osobnostní autorská práva fyzické osoby však nespádají do působnosti Směrnice a jejich úprava je výslovně podřazena pod vnitrostátní právní předpisy.¹²⁴ Tudíž se použije obecná úprava osobnostních práv obsažená v ustanovení § 11 AutZ; tato práva jsou veskrze morální a obsahují „(...) právo rozhodnout o zveřejnění databáze, právo osobovat si autorství, právo na nedotknutelnost databáze a na dohled, zda se při užívání databáze jinou osobou nesnižuje její hodnota.“¹²⁵

Na druhou stranu výčet majetkových práv autora obsahuje samotná Směrnice ve svém článku 5. Autor databáze má výlučné právo provádět nebo povolovat rozmnožování databáze popř. jejích částí jakýmikoli prostředky a v jakékoli podobě; dále mu náleží právo provádět nebo povolovat rozšiřování, sdělování nebo předvádění databáze nebo jejích částí (popř. rozmnoženin) na veřejnost.¹²⁶ Směrnice dále autorovi přiznává majetková práva spočívající v povolování překladů, zpracování, úprav a jiných změn a na to navazující

---

¹²⁰ Pořizovatel databáze je blíže vymezen v kapitole 7.1. této práce.

¹²¹ Viz ustanovení článku 4 odst. 1 Směrnice.

¹²² Viz ustanovení § 5 odst. 1 AutZ a k tomu výklad principů autorského práva viz TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 90 a násl., popř. *Občanské právo hmotné* 3. 5., jubilejní aktualiz. vyd. Editor Jiří Švestka, Jan Dvořák. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, str. 182 a násl.

¹²³ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 96. Obdobně viz KRŮŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005, str. 65.

¹²⁴ Viz recitál 28 Směrnice.

¹²⁵ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 70.

¹²⁶ První prodej rozmnoženiny databáze nositelem práv nebo s jeho souhlasem v EU vyčerpá právo na kontrolu opětného prodeje této rozmnoženiny v EU. Institut vyčerpání práva se však netýká on-line databází.

právo povolovat rozmnožování a rozšiřování, sdělování, zobrazování nebo předvádění výsledků těchto činností na veřejnosti.¹²⁷

Náš AutZ k tomu doplňuje majetková práva spočívající v právu autora na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého¹²⁸ a právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu.¹²⁹ Leščinský má za to, že: „Autor má rovněž právo požadovat zpřístupnění věci, jejímž prostřednictvím je databáze vyjádřena, pokud je toho třeba k výkonu jeho práv. Uplatnění tohoto práva je omezeno oprávněnými zájmy vlastníka, který svou povinnost splní i zhotovením rozmnoženiny databáze a jejím odevzdáním autorovi.“¹³⁰

Jak k osobnostním, tak majetkovým právům autora je nutné zmínit, že tato práva nemůže autor databáze dle platného právního řádu převést či jinak zcizit. Co se majetkových práv týče, právo autora nakládat s dílem je jeho výlučné pozitivní právo. Na to navazující právo dílo užít je pak „(...) z hospodářského hlediska nejvýznamnějším a hlavním majetkovým autorským právem, které vyjadřuje majetkoprávní panství autora nad svým dílem.“¹³¹ AutZ proto v ustanovení § 12 odst. 1 počítá s právem autora udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu práva databázi užít a k tomu synallagmatickou povinnost autora strpět zásah do práva dílo užít v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.¹³² Toto užití databáze se svolením autora se typicky děje prostřednictvím licenční smlouvy.¹³³

6.3. OMEZENÍ AUTORSKÉHO PRÁVA

Výše uvedená výlučná práva autora databáze jsou omezena výjimkami, které stanoví Směrnice v článku 6. Oprávněný uživatel databáze tak především může i bez souhlasu autora vykonávat všechny činnosti, které jsou vyhrazeny autorovi, za předpokladu, že jsou nezbytné pro přístup k obsahu databáze a pro její obvyklé užívání.¹³⁴ Pokud se tedy autor jednou rozhodne zpřístupnit uživateli rozmnoženinu databáze online (popř. jiným způsobem), dochází tím k automatickému oprávnění užít databázi obvyklým způsobem

---

¹²⁷ Blížeji viz recitály 30 až 34 Směrnice.

¹²⁸ Viz ustanovení § 24 AutZ.

¹²⁹ Viz ustanovení § 25 AutZ.

¹³⁰ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 71-72.

¹³¹ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 165.

¹³² Viz ustanovení § 12 odst. 2 AutZ.

¹³³ Viz ustanovení § 46 a násl. AutZ.

¹³⁴ Obvyklé užívání je vykládáno ve smyslu Bernské úmluvy, a tedy nesmí být nepřiměřené a na újmu oprávněným zájmům nositele práva (autora).

a toto oprávnění nemůže omezit ani dohoda stran.¹³⁵ Takovéto smluvní ustanovení by bylo absolutně neplatné.¹³⁶

U ostatních omezení práv autora databáze nechává Směrnice na členských státech, zda se je rozhodnou implementovat. Jedná se o rozmnožování databáze v neelektronické podobě pro osobní potřebu, užívání databáze pro účely názorného vyučování nebo vědeckého výzkumu, užívání pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení a konečně i další výjimky z autorského práva, které jsou tradičně upraveny vnitrostátním právem členských států.¹³⁷ AutZ v drobných modifikacích obsahuje všechny zmíněné výjimky z vyhrazených činností autora.

Směrnice tak počítá s dvěma situacemi, ve kterých je autor, respektive nositel práva, povinen strpět užívání svého díla (databáze) jinými osobami. V první se autor ocitá dobrovolně, když - nejčastěji prostřednictvím licenční smlouvy - poskytne druhé osobě právo užívat databázi. Druhá situace, kterou Směrnice nechává v gesci národních legislativců, spočívá ve skutečnosti omezení autorského práva přímo ze zákona, který takto osobám od nositele práva odlišným poskytuje oprávnění užívat databáze.

Český zákonodárce v souladu s možností danou Směrnicí zakotvil právo volného užití díla pro osobní potřebu s tím omezením, že se může jednat pouze o databázi neelektronickou.¹³⁸ Činnosti vycházející z volného užití nesmí být dále zneužito k jakémukoli komerčnímu účelu. Vedle volného užití je autor databáze dále omezen zákonnými licencemi¹³⁹, z nichž je z hlediska databází nejdůležitější omezení autorského práva k dílu soubornému, kdy do něj nezasahuje ten uživatel, který užívá takové dílo za účelem přístupu k jeho obsahu a pro běžné využívání jeho obsahu.¹⁴⁰

---

¹³⁵ Viz recitál 34 Směrnice.

¹³⁶ Viz článek 15 Směrnice.

¹³⁷ Viz ustanovení článku 6 odst. 2 písm. a) – d) Směrnice.

¹³⁸ Volné užití tak nedopadá na elektronické databáze stejně jako na počítačové programy, viz ustanovení § 30 odst. 3 AutZ a KŘÍŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005, str. 234.

¹³⁹ Blížeji k zákonným licencím viz KŘÍŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005, str. 125 a násl. a LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 72 a násl.

¹⁴⁰ Viz ustanovení § 36 AutZ.

6.4. NÁROKY Z OCHRANY AUTORSKÉHO PRÁVA

Směrnice nechává na členských státech, jakým způsobem se rozhodnou zajistit ochranu subjektivních práv autorů, stejně tak si členské státy samy stanoví vhodné sankce pro případ porušení práv uvedených ve Směrnici.¹⁴¹

Přímé soukromoprávní prostředky ochrany proti neoprávněným zásahům do autorských práv autora databáze jsou obsaženy v demonstrativním výčtu uvedeném v ustanovení § 40 AutZ.¹⁴² Autor se může zejména domáhat určení svého autorství, zákazu neoprávněného sdělování databáze veřejnosti, odstranění následků zásahu do práva či poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu.¹⁴³

6.5. DOBA OCHRANY AUTORSKÝCH PRÁV

Směrnice zavádí pouze speciální dobu trvání práva *sui generis*.¹⁴⁴ Co se však týká trvání majetkových práv autora, uplatní se v souvislosti s databázemi obecná úprava obsažená v ustanovení § 27 odst. 1 AutZ, kdy majetková práva autora dále trvají 70 let po jeho smrti a doba začíná plynout vždy od prvního dne roku následujícího po roce, v němž došlo k jeho smrti.¹⁴⁵ Jelikož je autor databáze výlučným subjektem osobnostních práv, která jsou s jeho osobou nerozlučně spjata, a kterých se dokonce ani nemůže vzdát, dochází k jejich zániku již okamžikem smrti autora.¹⁴⁶ Autorovou smrtí však „(...) originárně vzniká časově neomezené právo na postmortální ochranu autorského označení a způsobu užívání databáze.“¹⁴⁷

---

¹⁴¹ Viz článek 12 Směrnice.

¹⁴² Dané ustanovení obsahuje autorskoprávní delikty, a to jak porušující, tak ohrožující, viz „Autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah (...)“

¹⁴³ Blížeji k ochraně práva autorského viz KRŮŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005, str. 142 a násl.

¹⁴⁴ Směrnice ve svém recitálu 25 a v článku 2 písm. c) stanoví, že doba trvání ochrany autorského práva je již upravena směrnicí Rady č. 93/98/EHS ze dne 29. října 1993, o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, která byla implementována prostřednictvím ustanovení AutZ.

¹⁴⁵ Viz ustanovení § 27 odst. 7 AutZ.

¹⁴⁶ Viz ustanovení § 11 odst. 4 AutZ.

¹⁴⁷ Viz LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 71.

7. SMĚRNICE A PRÁVO *SUI GENERIS*

Předchozí část práce se zabývala harmonizovanou právní ochranou databází v režimu autorského práva, která „pouze“ sjednocovala roztržštěnou úpravu mezi členskými státy. Tato kapitola je však věnována nově vzniklému právnímu konceptu, jenž nemá žádný komparativně relevantní právní předobraz a který do práv duševního vlastnictví vnáší novum v podobě zvláštního, čistě majetkového práva pořizovatele databáze, tedy práva svého druhu – práva *sui generis*.

Ke zvláštní povaze práva pořizovatele databáze přispívá právě i jeho implicitní zařazení mezi práva duševního vlastnictví, byť text Směrnice výslovnou zmínkou o tom, že právo *sui generis* řadí mezi jeho instituty, neobsahuje. Podobnost s právy duševního vlastnictví zde však například spočívá v tom, že jej může pořizovatel volně převést.¹⁴⁸ Vytěžování a využití je velmi podobné institutům rozmnožování a zveřejnění díla.¹⁴⁹ Na druhou stranu se však některé jeho prvky svou povahou blíží právu soutěžnímu, konkrétně ustanovení o tzv. obvyklém užívání.¹⁵⁰

I přes (na první pohled) nejasnou povahu práva *sui generis* vyplývající z chybějícího explicitního ustanovení Směrnice je drtivá většina autorů¹⁵¹ toho názoru, že o správnosti zařazení práva *sui generis* pod práva duševního vlastnictví nemůže být pochyb. Zajímavý pohled akcentující hybridnost institutu práva *sui generis*, který stojí na pomezí práv duševního vlastnictví a nekalé soutěže, přináší autoři komentáře AutZ,¹⁵² kteří vysvětlují blízkost práva *sui generis* a práva nekalé soutěže následovně:

Lze mít za to, že ochrana sui generis podle Směrnice (...) vyvěrá z harmonizačních snah EU právě v oblasti nekalosoutěžní, neboť je svou podstatou ochranou, resp. zvláštní skutkovou podstatou, proti jednáním nekalé soutěže, nikoli ochranou autorskoprávní, tento závěr též zdůvodňuje užití

---

¹⁴⁸ Viz ustanovení článku 8 odst. 3 Směrnice.

¹⁴⁹ Viz DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 51.

¹⁵⁰ Viz ustanovení článků 7 odst. 5 a 8 odst. 2 Směrnice.

¹⁵¹ Např. DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008; LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003 nebo DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases*. New York: Cambridge University Press, 2003.

¹⁵² KŘÍŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005.

*odlišné terminologie ve směrnici od terminologie autorskoprávní, ať již tradiční či nově obsažené v předpisech komunitárního práva evropského.*¹⁵³

Můžeme říct, že právo *sui generis* kodifikuje ochranu proti nekalosoutěžnímu jednání spočívajícím v parazitování¹⁵⁴, a tak subsumuje tuto část práva nekalé soutěže pod právo duševního vlastnictví.¹⁵⁵

Pouhou logickou abstrakcí dojdeme také k závěru, že zvláštní právo pořizovatele databáze sdílí obecné prvky práv k nehmotným statkům – jedná se o výlučné právo, které má absolutní povahu, a působí tak *erga omnes*, je převoditelné, obsahuje zásadu vyčerpání práva, obsahuje výjimky z užití, má pevně stanovenou dobu ochrany a zakládá právo k nehmotným statkům, jelikož v konečném důsledku chrání jistou množinu informací.¹⁵⁶ Leščinský si také všimá podobnosti práva *sui generis* s dřívějším vydavatelským právem „(...) neboť nechrání autory, nýbrž osoby starající se více o ekonomickou úspěšnost produktu na trhu, tím ovšem taktéž přidávají na ceně samotného díla, a právo *sui generis* pro ně představuje odměnu.“¹⁵⁷

Přijmeme-li výše uvedené argumenty a ocitneme-li se v prostředí práv k nehmotným statkům, tak je jisté, že právo *sui generis* není součástí autorského práva. Tudíž je stěžejní striktní oddělení práva pořizovatele databáze od autorskoprávní ochrany, právo pořizovatele je totiž na autorskoprávní ochraně souborných děl nezávislé – jedná se o dva odlišené právní režimy. „Pouze z hlediska faktického může dojít k souběhu ochrany oběma druhy práv duševního vlastnictví v rámci jednoho nehmotného statku. Otázky subjektu, předmětu, obsahu i trvání práv jsou však zcela nezávislé a vzájemně nepodmíněné. Právo pořizovatele databáze nesměřuje ke vzniku nového práva k dílům, informacím nebo jinému materiálu jako takovému (...).“¹⁵⁸

---

¹⁵³ *Ibid.*, str. 233.

¹⁵⁴ Parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele.

¹⁵⁵ Viz DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 52-53.

¹⁵⁶ *Ibid.*, str. 51 a násl.

¹⁵⁷ Viz LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 33.

¹⁵⁸ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 718.

Výše uvedené platí navzdory skutečnosti, že některé členské státy zařadily právo *sui generis* mezi práva související s právem autorským, se nimiž sdílí určité prvky.¹⁵⁹ Můžeme předpokládat, že cílem evropského zákonodárce bylo představit nový právní koncept, který se (kontroverzně) ocitá mezi tradičními oblastmi práva duševního vlastnictví, jakými jsou autorské právo, patentové právo či práva ochranné známky.¹⁶⁰

Samotný obsah práva *sui generis* je vymezen v ustanovení článku 7 odst. 1 Směrnice a spočívá v právu pořizovatele databáze zabránit vytěžování nebo využití obsahu databáze, pokud jeho pořízení, ověření nebo předvedení potvrzuje kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad. Vznik zvláštního práva pořizovatele je podmíněn existencí tří kritérií, která musí být kumulativně splněna, a to: a) existence databáze; b) existence vkladu k pořízení, ověření nebo předvedení jejího obsahu; a c) existence kvalitativní nebo kvantitativní podstatnosti tohoto vkladu.

7.1. POŘIZOVATEL DATABÁZE

Pořizovatelem databáze je osoba, která vyvine iniciativu a nese riziko za provedení vkladů do databáze.¹⁶¹ Touto osobou může být jak fyzická, tak právnická osoba, která na svou odpovědnost pořídí databázi.¹⁶² Pořizovatelem tak nemůže být dodavatel ani jeho zaměstnanci, ale pouze zaměstnavatelé a objednatelé databáze. Jelikož je právo *sui generis* právem ryze hospodářské povahy bez osobnostněprávních prvků, právem nechránícím tvůrčí činnost, může být majitelem zvláštního práva pořizovatele databáze i právnická osoba, protože se jedná o prostou ochranu investice.

Právo *sui generis* svědčí jen těm osobám, které jsou státními příslušníky členského státu EU popř. jsou na území EU usazeni.¹⁶³ Rovněž se vztahuje na společnosti, které jsou zřízené v souladu s právem členského státu a které mají své sídlo, správní ústředí nebo hlavní provozovnu v EU.¹⁶⁴ Takovýto rozsah nejspíše není v rozporu se zásadou reciprocity dle

---

¹⁵⁹ Obdobně viz HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Implementing the European Database Directive. IP and Information Law: Essays in Honour of H. Cohen Jeroham*. 1998.

¹⁶⁰ K tomu blíže viz HUGHES, Justin. *Political Economies of Harmonization: Database Protection and Information Patents*. Jacob Burns Institute for Advanced Legal Studies. 2002.

¹⁶¹ Viz recitál 41 Směrnice.

¹⁶² Viz ustanovení § 89 AutZ.

¹⁶³ Viz ustanovení článku 11 odst. 1 Směrnice.

¹⁶⁴ Viz ustanovení článku 11 odst. 2 Směrnice.

Bernské úmluvy či dohody TRIPS, jelikož ani jedna z těchto mezinárodních smluv neobsahuje výslovnou úpravu práva k databázím, jež by byla podobná právu *sui generis*.¹⁶⁵

Je nutné mít na paměti, že právo pořizovatele databáze se uplatní nezávisle na tom, zda daná databáze podléhá autorskoprávní ochraně, či nikoli. Uplatní se rovněž nezávisle na tom, zda *obsah* databáze podléhá ochraně podle autorského práva.¹⁶⁶ Neurčité dále je, zdali dané jednání porušující právo *sui generis* je uskutečňováno za obchodním účelem, či nikoli.¹⁶⁷

7.2. POVAHA VKLADU

Jak bylo uvedeno výše, k tomu, aby se mohla daná fyzická či právnická osoba kvalifikovat jako pořizovatel databáze, kterému svědčí právo *sui generis*, je nutné, aby došlo ke skutečnosti spočívající ve vkladu k pořízení, ověření nebo předvedení jejího obsahu (nikoli však do pořízení prvků databáze). Není rozhodné, jakou podobu bude daný vklad mít; investice může spočívat v poskytnutí finančních prostředků, ve vynaložení času, práce či energie.¹⁶⁸ Vklad tak musí být a) podstatný; b) kvalitativní nebo kvantitativní; a c) musí být učiněn v souvislosti s pořízením, ověřením nebo předvedením předmětu vkladu – obsahu databáze.

Pouhá existence vkladu sama o sobě vznik zvláštního práva pořizovatele databáze nezakládá. Návod k tomu, jak správně interpretovat pojmy související s vkladem, poskytl SDEU v sérii svých rozhodnutí ve věci *The Fixtures Marketing*¹⁶⁹. Skutkovým základem sporu byla skutečnost, že organizátoři anglické a skotské fotbalové soutěže¹⁷⁰ každý rok sestavují rozpisy zápasů, které se budou hrát v dané sezóně, což představuje soupis téměř

---

¹⁶⁵ Blíže viz LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 41-42.

¹⁶⁶ Viz ustanovení článku 7 odst. 4 Směrnice a ustanovení § 88a odst. 1 AutZ.

¹⁶⁷ Viz recitál 42 Směrnice.

¹⁶⁸ Viz recitál 40 Směrnice.

¹⁶⁹ Přestože SDEU jednotlivá řízení nespojil ke společnému řízení, mají rozhodnutí naprosto totožnou výrokovou část a liší se pouze co do stran žalovaných z těchto důvodů bude následující trojice rozhodnutí označována společně jako rozhodnutí *The Fixtures Marketing*. Rozhodnutí *The Fixtures Marketing* zahrnuje tato rozhodnutí: Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-46/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Oy Veikkaus Ab*, ze dne 9. listopadu 2004; rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-338/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Svenska Spel AB*, ze dne 9. listopadu 2004 a rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-444/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podosfairu AE (OPAP)*, ze dne 9. listopadu 2004. K tomu pak navazující stanoviska: Stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-338/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Svenska Spel AB*, přednesené dne 8. června 2004; stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-444/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podosfairu AE (OPAP)*, přednesené dne 8. června 2004 a stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-46/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Oy Veikkaus Ab*, přednesené dne 8. června 2004.

¹⁷⁰ V Anglii Football Association Premier League Ltd a Football League Ltd, ve Skotsku Scottish Football League.

3000 zápasů. Při tomto sestavování je třeba zajistit, aby se střídala utkání sehraná na domácím hřišti s hostováním u soupeře, aby kluby ze stejného města hrály na domácím hřišti apod. Soupis je sestavován v elektronické podobě a následně zveřejňován v písemných brožurách v chronologickém pořadí, popř. podle jednotlivých družstev. Organizátoři svěřili na základě licenčních smluv (obsahující právo zastupovat nositele práv duševního vlastnictví k fotbalovým rozpisům) správu používání rozpisů utkání těchto ligových soutěží mimo Spojené království společnosti Football Fixtures. Sázkové kanceláře ve 3 členských státech¹⁷¹ využívaly za účelem poskytování sázkových her svým klientům tyto soupisy, a to bez jakéhokoli povolení (licence) od Fixtures Marketing, která se u národních soudů domáhala ochrany dle ustanovení o ochraně zvláštního práva pořizovatele databáze proti vytěžování a zužitkování databáze.

Před SDEU se tak dostala žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se povahy práva *sui generis*. Soud se musel vypořádat s otázkou, zda se rozpis fotbalových utkání kvalifikují jako databáze,¹⁷² a dále pak s otázkou povahy pojmu vklad spojený s pořízením obsahu databáze ve smyslu článku 7 odst. 1 Směrnice. SDEU rozhodl v duchu doktríny *Spin-Off*¹⁷³ s tím, že takovýto vklad je nutno chápat tak, že „označuje prostředky vynaložené na získání existujících prvků a jejich shromáždění v uvedené databázi. Nezahrnuje prostředky použité k samotnému vytvoření prvků tvořících obsah databáze“.¹⁷⁴

Komplexní analýzu zvláštního práva pořizovatele databáze poskytl SDEU v souvislosti s rozhodnutím o předběžné otázce ve věci *British Horseracing Board*¹⁷⁵. Toto rozhodnutí v podstatě determinovalo chápání, rozsah, jakož i neúspěch práva *sui generis*, a proto je zmiňováno na více místech této práce. V této části se zaměříme pouze na interpretaci týkající se vkladu do ověření obsahu databáze. Společnost *The British Horseracing Board Ltd* vyvinula a udržuje databázi, která se stala nepostradatelným nástrojem pro organizaci

---

¹⁷¹ Ve Finsku *Oy Veikkaus Ab*, ve Švédsku *Svenska Spel AB* a v Řecku *Organismos prognostikom agonon podosfairou AE (OPAP)*.

¹⁷² SDEU vyložil ustanovení článku 1 odst. 2 Směrnice, které obsahuje definici databáze značně extenzivně a stanovil, že rozpis fotbalových utkání představují databáze ve smyslu Směrnice, viz definice databáze v kapitole 2.3. této práce.

¹⁷³ Blížeji k povaze doktríny *Spin-Off* a její inkorporaci do právních řádů prostřednictvím národních soudů viz HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Program Schedules, Event Data and Telephone Subscriber Listings under the Database Directive: The 'Spin-Off' Doctrine in the Netherlands and elsewhere in Europe*.

¹⁷⁴ Enunciát rozhodnutí ve věci *The Fixtures Marketing*.

¹⁷⁵ Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci *C-203/02, The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd*, ze dne 9. listopadu 2004 a stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci *C-203/02, The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd*, přednesené dne 8. června 2004.

koňských dostihů ve Velké Británii.¹⁷⁶ Databáze obsahuje detailní údaje o jezdcích, trenérech a koních a jejich vlastnících. V současné době lze v databázi nalézt přes 20 milionů záznamů obsahujících například rodokmeny všech koní účastnících se závodů, soupis harmonogramu závodů, jejich název, místo a datum konání, délku tratě, kritéria pro účast v závodě, datum uzávěrky přihlášek, výši startovního apod.¹⁷⁷ Společnost William Hill Organization Ltd je přední britskou sázkovou kancelář, která platila British Horseracing Board licenční poplatky za to, že na svých pobočkách klientům zpřístupňovala informace o konaných dostizích z této databáze (v písemné podobě), podobné informace začala později poskytovat i na svých internetových stránkách, což British Horseracing Board považovala za neoprávněné vytěžování (popř. zužitkování) své databáze.¹⁷⁸

SDEU v souvislosti s otázkou povahy pojmu vklad spojený s ověřením obsahu databáze vyslovil obdobnou tezi jako v rozhodnutí ve věci *The Fixtures Marketing* s tím, že je nutno daný termín chápat jako „*týkající se prostředků vynaložených s cílem zajistit spolehlivost informací obsažených v uvedené databázi na kontrolu přesnosti vyhledaných prvků během zřízení této databáze, jakož i během doby jejího fungování. Prostředky vynaložené na ověřování v průběhu fáze tvorby prvků následně shromážděných v databázi nejsou zahrnuty do tohoto pojmu.*“¹⁷⁹ Z těchto důvodů tedy prostředky vynaložené na zhotovení seznamu koní účastnících se dostihu a ověřením v tomto rámci neodpovídají vkladu spojenému s ověřením (ani pořízením) obsahu databáze, která obsahuje tento seznam.

Pro vznik zvláštního práva pořizovatele databáze jsou tedy relevantní pouze takto restriktivně vykládané formy investic spočívající ve shromažďování (pořizování) existujících prvků, popřípadě s ověřováním jejich přesnosti. Jiné formy investic, byť povahově či funkčně podobné, nemohou počítat s ochranou dle práva *sui generis*.¹⁸⁰ Rozhodnutí mají fakticky negativní dopad na takové databáze, při jejichž vytváření (popř. doplňování) je investováno převážně do tvorby prvků. Takovými databázemi jsou např. běžné slovníky, lexikony či encyklopedie. Pokud tyto databáze nebudou splňovat

---

¹⁷⁶ Viz POMAHAČ, Richard. *Evropský soudní dvůr: Ochrana zvláštních práv pořizovatele databáze*. Právní rádce 8/2005, str. 302.

¹⁷⁷ Viz GASAWAY, Laura. *Databases and The Law*. Cyberspace Law course at the UNC School of Law for Spring. 2006. Dostupné online na: <http://www.enc.edu>

¹⁷⁸ Ke skutkovému stavu blíže viz KEMP, Richard. *Database right and the ECJ judgement in BHB v. William Hill: Dark horse or non-starter?* Computer Law and Security Report (2005) 21.

¹⁷⁹ Enunciát rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

¹⁸⁰ SDEU konkrétně ve vztahu k British Horseracing Board rozhodl takto: „*Při zhotovování seznamů dostihů představují prostředky vynaložené na určení koní účastnících se dostihu vklad související nikoliv se získáním obsahu databáze, ale s vytvořením údajů, které tvoří seznamy pro tyto dostihy.*“

pojmové znaky souborných děl, mohou se domáhat „pouze“ ochrany dle práva o nekalé soutěži.¹⁸¹ Tůma a Telec poukazují na to, že u těchto databází „(n)ásledné shromažďování, zařazení či předvedení těchto prvků pak již většinou nepředstavuje kvalitativně či kvantitativně podstatný vklad.“¹⁸²

Stran kvalitativního a kvantitativního hlediska vkladu má SDEU za to, že kvantitativní hledisko bere v úvahu vyčíslitelné prostředky a kvalitativní hledisko pak nekvantifikovatelné úsilí, jako je duševní úsilí nebo vynaložená energie.¹⁸³ Podstatný vklad nutný pro vznik práva pořizovatele databáze je obecně vkladem kvalitativně či kvantitativně nižším, než je vklad běžně nutný pro pořízení, ověření či předvedení celé databáze, což představuje značný vklad. Podstatný vklad se tak nachází někde mezi vkladem *de minimis*, který se z definice pro ochranu nekvalifikuje, a značným vkladem.¹⁸⁴

Jinými slovy, pojem *kvalitativně podstatná část obsahu databáze* se vztahuje k významnosti vkladu spojeného s pořízením, ověřením nebo předvedením obsahu předmětu vytěžení nebo využití nezávisle na tom, zda tento předmět představuje kvantitativně podstatnou část celkového obsahu chráněné databáze či nikoli. Oproti tomu pojem nepodstatná část obsahu databáze označuje každou část, která pojmu kvantitativně ani kvalitativně podstatné části neodpovídá.¹⁸⁵

7.3. VYTĚŽOVÁNÍ A ZUŽITKOVÁNÍ

Směrnice členskými státy stanovila povinnost zajistit pro pořizovatele databáze právo zabránit vytěžování nebo využití celého obsahu databáze nebo jeho kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části.¹⁸⁶ Český zákonodárce toto právo vtělil do ustanovení § 90 AutZ, přičemž právo pořizovatele databáze bylo vymezeno pozitivně, kdy má pořizovatel databáze právo na vytěžování nebo využití celého obsahu databáze nebo její kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části. Směrnice stanoví, že toto právo může být převedeno, postoupeno nebo může být předmětem licenční smlouvy. Dle AutZ má pořizovatel databáze právo udělit jinému oprávnění k výkonu výše uvedeného práva či

---

¹⁸¹ Viz TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007.

¹⁸² *Ibid.*, str. 722.

¹⁸³ Viz bod 44 rozsudku Evropského soudního dvora ve věci C-444/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podofairu AE (OPAP)*, ze dne 9. listopadu 2004.

¹⁸⁴ Blíže viz TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 723.

¹⁸⁵ Viz enunciat rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

¹⁸⁶ Viz ustanovení článku 7 odst. 1 věty první Směrnice.

právo převést.¹⁸⁷ Výčet práv pořizovatele databáze je nutno pokládat za taxativní a nelze jejich interpretací dojít k závěru, že obsahují oprávnění pořizovatele spočívající v možnosti neumožnění přístupu k databázi třetím osobám.

Pojmy vytěžování a zužitkování jsou v AutZ a Směrnici definovány totožně.¹⁸⁸ Vytěžováním se rozumí trvalý nebo dočasný přenos celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmkoli prostředky nebo jakýmkoli způsobem. Tímto je pořizovateli databáze poskytnuta ochrana proti neoprávněnému pořizování rozmnoženin obsahu databáze (včetně tzv. dočasných technických rozmnoženin). Zužitkováním pak jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části rozšiřováním rozmnoženin, pronájmem, spojením on-line nebo jinými způsoby přenosu. Ačkoli tyto dva termíny nemají v autorskoprávním pojmosloví obdoby, „(...) jejich obsah se od rozsahu výlučných majetkových autorských práv prakticky neliší. Nic pak nebrání tomu, aby tam, kde je to možné a nutné pro bližší výklad těchto pojmů, bylo využito analogie legis.“¹⁸⁹

Výkladem pojmů vytěžování a zužitkování se zabýval SDEU ve výše uvedeném rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*, dle něhož tyto dva pojmy musí být vykládány jako odkazující na všechny nepovolené činnosti přisvojení si a rozšiřování obsahu na veřejnosti. Okolnost, že obsah databáze byl zpřístupněn veřejnosti osobou, která ji vytvořila, nebo s jejím souhlasem, nemá na právo této osoby zakázat vytěžování nebo zužitkování obsahu databáze vliv.¹⁹⁰ Tato práva jsou výlučná a přísluší majiteli databáze, kterému umožňují vymezeným způsobem s databází nakládat a ostatní z takového nakládání vyloučit. Jak vyplývá z rozhodnutí, pořizovatelům databází automaticky nepřisluší právo přístupu popř. vyhledávání v databázích a výčet jeho práva tak musí být považován za vyčerpávající.¹⁹¹

Před SDEU v souvislosti s rozhodnutím ve věci *Direčtmedia*¹⁹² vyvstávala otázka, zda může být vytěžováním přenos údajů z chráněné databáze do jiné, pokud je tento přenos proveden na základě prohlížení databáze a po individuálním posouzení, anebo zda

---

¹⁸⁷ Viz ustanovení § 90 odst. 1 a odst. 6 AutZ.

¹⁸⁸ Srovnej ustanovení článku 7 odst. 2 písm. a), b) a ustanovení § 90 odst. 2 a 3 AutZ.

¹⁸⁹ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 729.

¹⁹⁰ Viz odst. 2 právní věty rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

¹⁹¹ Blížeji viz DERCLAYE, Estelle. *The Court of Justice interprets the database sui generis right for the first time*. European Law Review. 2005, č. 30 nebo SINODINOU, Tatiana-Eleni. *Legal Protection of Databases: Analysis of the ECJ judgements of 9th November 2004*. [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.tatianasinodinou.eu/docs/ecj.judgments.pdf>

¹⁹² Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-304/07, *Direčtmedia Publishing GmbH proti Albert-Ludwigs-Universität Freiburg*, ze dne 9. října 2008 a stanovisko generální advokátky Eleanor Sharpston ve věci C-304/07, *Direčtmedia Publishing GmbH proti Albert-Ludwigs-Universität Freiburg*, přednesené dne 10. července 2008.

vytěžování představuje pouze postup, při kterém dochází k (fyzickému) kopírování údajů. Skutkový základ spočíval v tom, že prof. Ulrich Knoop v rámci svého působení na Freiburgské univerzitě vydal sbírku básní německých klasiků nazvanou *Freiburger Anthologie*. Výchozí základ této antologie tvořil seznam básní, který byl zveřejněn na internetu pod názvem *Die 1100 wichtigsten Gedichte der deutschen Literatur zwischen 1730 und 1900*.¹⁹³

Seznam těchto básní uvádí jméno autora, název, první řádek a rok vydání každé básně. Zařazení básní závisí na počtu jejich citací ve 14 různých antologiích. Z těchto děl, která obsahují zhruba 20 000 básní, byly vybrány ty z nich, které byly uvedeny nejméně ve třech antologiích nebo byly nejméně třikrát zmíněny v bibliografické kompilaci. Prostřednictvím bibliografických rešerší byla zjištěna jak díla, ve kterých byly básně vydány, tak i datum jejich vzniku.¹⁹⁴ Společnost Directmedia Publishing GmbH vydala a následně distribuovala CD-ROM s názvem *1000 Gedichte, die jeder haben muss*. 876 básní z této kolekce pochází z let 1720 až 1900 s tím, že 856 básní se shoduje s výběrem vytvořeným prof. Knoopem. Directmedia totiž jako vodítko při výběru své kolekce použila právě jím vytvořenou antologii. Některé básně byly vynechány, některé naopak přidány a u každé básně je obsažen kritický posudek výběru provedeného prof. Knoopem. Co se týče samotného textu jednotlivých básní, Directmedia je získala z vlastního digitálního materiálu.¹⁹⁵

SDEU se v posuzované otázce přiklonil k extenzivní interpretaci pojmu vytěžování a své argumenty opřel o recitály 7, 38 až 42, 44 a 48 Směrnice, ze kterých vyvěrá zřejmý cíl zákonodárce zaručit osobám, jež vyvinuly iniciativu a nesly rizika, odměnu za jejich vklad prostřednictvím ochrany proti nepovolenému přisvojování si výsledků tohoto vkladu třetími osobami.¹⁹⁶ Proto dle jeho názoru může přenos prvků chráněné databáze do jiné databáze na základě prohlížení první databáze na obrazovce a individuálního posouzení prvků v ní obsažené představovat vytěžování pokud, „*tato operace odpovídá přenosu podstatné části obsahu chráněné databáze, posouzené kvalitativním nebo kvantitativním*

---

¹⁹³ Ke skutkovému stavu blíže viz CHRISTOPHER, Anne a Kate FREEMAN. *Directmedia Publishing GmbH v Alber-Ludwigs-Universität Freiburg (Case C-304/07)*. European Intellectual Property Review. 2009, č. 31.

¹⁹⁴ Blíže bod 12 a násl. rozhodnutí ve věci *Directmedia*.

¹⁹⁵ Viz TRITTON, Guy. *ECJ Clarifies Approach To Infringement Of Database Right - DirectMedia And Apis*. Ze dne 11. března 2009. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.intellectualpropertyineurope.com>

¹⁹⁶ Blíže bod 33 rozhodnutí ve věci *Directmedia a VIRTANEN, Perttu. Poem title list III: A little database outro*. European Journal of Law and Technology. 2011, č. 2.

*způsobem, nebo přenosům nepodstatných částí, které svým opakovaným a systematickým charakterem mohou vést ke znovuvytvoření podstatné části tohoto obsahu.*¹⁹⁷

Rozhodnutím ve věci *Apis-Hristovich*¹⁹⁸ SDEU navázal na extenzivní pojetí obsahu ochrany pořizovatele databáze zavedené jeho předchozí judikaturou ve věci *British Horseracing Board* a *Direčtmedia* a výklad pojmu vytěžování upřesnil co do okamžiku, ke kterému dochází k vytěžování elektronické databáze, a povahy přenosu prvků databáze. Společnost *Apis-Hristovich* se u národního soudu domáhala, aby konkurenční společnost *Lakorda* ukončila protiprávní vytěžování a zužitkování podstatné části její databáze (právní informační systém). Dle tvrzení společnosti *Apis-Hristovich* tak mělo dojít jednáním jejích bývalých zaměstnanců, kteří zkopírovali danou databázi, založili společnost *Lakorda* a následně na trh uvedli konkurenční právní informační systém, který obsahoval více než 80 % záznamů původní databáze společnosti *Apis-Hristovich*.¹⁹⁹

SDEU byl toho názoru, že při vytěžování je irelevantní povaha a forma použitého postupu. Zmínil, že cílem zákonodárce bylo do pojmu vytěžování zahrnout jak jednání spočívající v trvalém přenosu, tak i jednání odpovídající *dočasnému přenosu*.²⁰⁰ Rozlišení mezi trvalým a dočasným přenosem pak spočívá v délce doby uchování prvků vytěžených z původní databáze na jiném nosiči. „*Jedná se o trvalý přenos, pokud jsou zmíněné prvky trvalým způsobem uloženy na jiném nosiči, než je původní nosič, zatímco o dočasný přenos se jedná tehdy, pokud jsou tyto prvky uloženy na omezenou dobu na jiném nosiči, například v operační paměti počítače.*“²⁰¹

Co se týká okamžiku, ke kterému došlo k vytěžování databáze, má SDEU za to, že jím je okamžik, kdy došlo k uložení vytěžených prvků na jiný nosič, než je nosič původní databáze bez ohledu na to, zda mělo toto uložení trvalý nebo dočasný charakter. Musí být dále bráno v potaz, že cíl sledovaný jednáním, které spočívá v přenosu, je nepodstatný pro účely posouzení toho, zda došlo k vytěžování. „*Je tak nevýznamné, že dotčené jednání spočívající v přenosu má za cíl vytvoření jiné databáze, ať již konkurenční ve vztahu k původní*

---

¹⁹⁷ Viz enunciat rozhodnutí ve věci *Direčtmedia*.

¹⁹⁸ Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-545/07, *Apis-Hristovich EOOD proti Lakorda AD*, ze dne 5. března 2009.

¹⁹⁹ Konkrétně se jednalo o 19700 dokumentů, jako jsou platné normativní akty, akty, kterými se mění nebo zrušují dřívější akty, jakož i akty, které nemají normativní povahu, a dále o více než 2500 soudních rozhodnutí, která nebyla veřejně publikována a společnost *Apis* je získala se souhlasem dotčených soudů.

²⁰⁰ *Ibid.*, bod 42.

²⁰¹ *Ibid.*, bod 44.

*databázi, nebo nikoli, stejného či jiného rozsahu, nebo že toto jednání souvisí s jinou činností, ať již komerční, nebo nikoli, než je vytváření databáze.*²⁰²

Posledním střípkem do judikatorní mozaiky výkladu pojmu vytěžování a zužitkování přispěl SDEU v nedávném rozhodnutí ve věci *Football Dataco II.*²⁰³, které se opět týkalo rozpisů fotbalových utkání, tentokrát však v souvislosti s místem zužitkování (popř. vytěžování) databáze resp. porušení práva *sui generis*. Rozhodnutí má však významný dopad na celé odvětví autorského práva, jelikož, zjednodušeně řečeno, stanovilo místo určení informací (*intended target of information*) jako základní kritérium pro určení příslušné jurisdikce v prostředí bez jasných hranic, časových a prostorových souvislostí – v prostředí internetu;²⁰⁴ dochází tak ke zpřesnění judikatury SDEU zavedené rozhodnutími ve věci *L'Oréal*²⁰⁵ či *Pammer proti Hotel Alpenhof*²⁰⁶.

Společnost *Football Dataco* vytváří a využívá data a práva vyplývající z duševního vlastnictví k rozpisům fotbalových soutěží anglické a skotské fotbalové ligy, a to tím, že vytváří databázi obsahující údaje o fotbalových utkáních v době, kdy tato ještě probíhají. Jedná se především o informace týkající se průběžného stavu zápasu, jmen hráčů, udělených karet, faulů a střídání. Tyto údaje *Football Dataco* získává prostřednictvím svých zaměstnanců přítomných přímo na stadiónu v době utkání. Společnost *Sportradar GmbH* sídlící v Německu provozuje internetovou stránku, jež poskytuje informace sázkovým kancelářím poskytujícím své služby zaměřené na britský trh. Internetové stránky těchto sázkových kanceláří obsahují odkaz, po jehož aktivaci (kliknutí na něj) se přes okno prohlížeče zobrazí údaje s informacemi pro sázkaře obsažené v databázi *Sportradar*, které jsou převzaty z databáze společnosti *Football Dataco*.

SDEU se musel vypořádat s otázkou, zda dochází k vytěžování nebo zužitkování databáze v případě, kdy subjekt nahraje na svůj internetový server umístěný v členském státě A údaje z databáze chráněné právem *sui generis* a na požádání uživatele v jiném členském státě B internetový server takové údaje zašle na počítač uživatele tak, že se údaje uloží do

---

²⁰² *Ibid.*, bod 46.

²⁰³ Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-173/11, *Football Dataco Ltd a další proti Sportradar*, ze dne 18. října 2012 a stanovisko generálního advokáta Pedra Cruz Villalóna ve věci C-173/11, *Football Dataco Ltd a další proti Sportradar*, ze dne 21. června 2012.

²⁰⁴ Viz HARDING, Iona. *Football Dataco: the transmission theory may apply...* The 1709 blog [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://the1709blog.blogspot.com>.

²⁰⁵ Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-324/09, *L'Oréal SA a další proti eBay International AG a další*, ze dne 12. července 2011.

²⁰⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ve spojených věcech C-585/08 a C-144/09, *Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliveru Hellerovi*, ze dne 7. prosince 2010.

paměti tohoto počítače a zobrazí se na jeho obrazovce. Dále pak s navazující problematikou určení místa vytěžování resp. zužitkování, a to zda k ní dochází v členském státě A, B či v obou těchto státech.²⁰⁷

SDEU připomněl, že v případě porušení práva duševního vlastnictví je při určení místa, kde dochází k zužitkování nutné zohlednit skutečnost, „(...) že takovýto způsob zpřístupnění veřejnosti se v zásadě liší od tradičního způsobu šíření všudypřítomnosti obsahu internetové stránky, s nímž se může okamžitě seznámit neomezený počet uživatelů internetu kdekoli na světě nezávisle na tom, zda má provozovatel této internetové stránky v úmyslu, aby tento obsah byl přístupný mimo členský stát jeho usazení a mimo jeho kontrolu.“²⁰⁸ Proto pouhé zaslání údajů na počítač uživatele za účelem uložení do mezipaměti a zobrazení na monitoru nestačí k tomu, aby byl přijat závěr, že k zužitkování, které takto provedla společnost Sportradar došlo na území tohoto členského státu. Klíčovými jsou jednotlivé indicie, které vedou k určení v jaké zemi k zužitkování došlo, kdy jako stěžejní musí být bráno zaměření na tu kterou konkrétní veřejnost jednotlivého členského státu. Byť samotné zhodnocení SDEU nechává na národních soudech, příkládá demonstrativní výčet skutečností, které by mohly sloužit jako vodítko k určení, že vytěžený obsah směřoval ke konkrétní veřejnosti. Mezi tyto indicie SDEU řadí především poskytování služeb společností jež mají sídlo v členském státě, kde se předmětná společnost nachází. Dále jazyk v jakém jsou informace poskytnuty. SDEU striktně odmítl tvrzení v duchu *Teorie vysílání*²⁰⁹, že za místo zužitkování musí být v každém případě považováno pouze území členského státu, na kterém se nachází internetový server, z něhož byly dotyčné údaje zaslány.²¹⁰

SDEU má za to, že výše uvedené jednání představuje zužitkování osobou, která provedla zaslání a je nutno vycházet z toho, že „toto jednání se v každém případě uskutečnilo v členském státě B, pokud existují indicie umožňující dospět k závěru, že toto jednání vyplývá z úmyslu jeho autora zaměřit se na veřejnost nacházející se v tomto posledně uvedeném členském státě (...).“²¹¹ SDEU tak stanovil, že společnosti, které přeposílají data z jedné databáze přes databázi

---

²⁰⁷ Bod 17 rozsudku ve věci *Football Dataco II*.

²⁰⁸ *Ibid.*, bod 35.

²⁰⁹ Tato teorie vychází především ze Směrnice, Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, směrnice č. 89/552/EHS, o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání, ze dne ze dne 3. října 1989 a směrnice č. 93/83/EHS, o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu, ze dne 27. září 1993.

²¹⁰ Bod 44 rozhodnutí ve věci *Football Dataco II*.

²¹¹ *Ibid.*, enuciát.

svou na internetové stránky třetích stran mohou být odpovědné za zpřístupňování daných informací veřejnosti.²¹²

Přestože se dané rozhodnutí týká pouze výkladu Směrnice, někteří komentátoři²¹³ se shodují v tom, že je více než pravděpodobné, že se tento judikát uplatní i na ostatní instituty autorského práva a bude tak vodítkem pro národní soudy v případech, kdy budou rozhodovat a jurisdikci v souvislosti s porušením autorských práva na internetu. Závěrem lze říci, že toto rozhodnutí uvítají držitelé práv, jelikož jednoznačně posiluje jejich ochranu proti neautorizovanému užití částí jimi vytvořených údajů, jež jsou pod ochranou práva *sui generis*.²¹⁴

7.4. POVAHA OBSAHU DATABÁZE

Rozhodnutí *The British Horseracing Board* také přispělo k významovému osvětlení právní povahy obsahu databáze; pojem podstatná část obsahu databáze tak musí být, dle názoru SDEU, vykládán ve vzájemné korelaci s pojmem podstatný vklad. Kvantitativně podstatná část obsahu databáze se vztahuje k objemu vytěžených nebo zužitkovaných údajů a musí být posuzován ve vztahu k objemu celkového obsahu databáze. Kvalitativně podstatná část obsahu databáze se pak vztahuje k významnosti vkladu spojeného s pořízením, ověřením nebo předvedením obsahu předmětu vytěžení nebo zužitkování nezávisle na tom, zda tento předmět představuje kvantitativně podstatnou část celkového obsahu chráněné databáze.²¹⁵ Opakované a systematické vytěžování nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze, které předpokládá činnost v rozporu s obvyklým užíváním databáze nebo které neodůvodněně poškozuje oprávněné zájmy pořizovatele databáze, není dovoleno. Jinými slovy řečeno, činnost, která v oddělitelných jednotlivostech nepředstavuje zásah do práva *sui generis* může ve svém souhrnu zakládat porušení práva pořizovatele databáze na vytěžování či zužitkování kvalitativně či kvantitativně určené podstatné části.²¹⁶ SDEU

---

²¹² Viz *European Court of Justice upholds enforcement of sports data rights*. Keanelegal. [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://www.keanelegal.com>.

²¹³ Viz PHILLIPS, Jeremy. *Targeting gets targeted – and data gets a bit more protected*. IPKat [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com>; *European Court of Justice upholds enforcement of sports data rights*. Keanelegal. [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://www.keanelegal.com> nebo VAN CALSTER, Geert. *Football Dataco: CJEU confirms intended target of information criterion as jurisdictional trigger in an internet context*. GAVC LAW [online]. Ze dne 24. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://gavclaw.com>.

²¹⁴ Viz PHILLIPS, Jeremy. *Dataco v Sportradar: liability for sending and receiving sui generis databases*. IPKat [online]. Ze dne 21. června 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com>.

²¹⁵ Viz bod 3 enunciatu rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

²¹⁶ Viz ustanovení článku 7 odst. 5 Směrnice a ustanovení § 90 odst. 5 AutZ.

také negativně vymezil nepodstatnou část obsahu databáze jako každou část databáze, která neodpovídá pojmu kvantitativně ani kvalitativně podstatné části.²¹⁷

Podstatný, z hlediska nazírání na povahu obsahu databáze, je názor SDEU uvedený v rozhodnutí *Apis-Hristovich*, dle kterého skutečnost, že všechny prvky shromážděné v souboru údajů nebo jejich část mají oficiální charakter a jsou přístupné veřejnosti, nezprošťuje databázi ochrany dle zvláštního práva pořizovatele databáze a tudíž se taková databáze kvalifikuje jako databáze ve smyslu Směrnice. Taková skutečnost však může mít dopad na kvalifikaci těchto prvků jako kvalitativně podstatné části obsahu dotčené databáze.²¹⁸ V tomto rozhodnutí SDEU také uvádí, že podstatná část obsahu databáze se musí poměřovat ve vztahu k rozsahu databáze které se týká (která byla vytěžována) a nikoli k rozsahu databáze, ve které se vytěžované prvky (resp. obsah) ocitly.²¹⁹

7.5. OMEZENÍ ZVLÁŠTNÍHO PRÁVA

Práva pořizovatele databáze jsou omezena právy, které Směrnice přiznává oprávněnému uživateli.²²⁰ Tyto limitace byly vtěleny do ustanovení § 91 AutZ, které stanoví, že do práva pořizovatele již zveřejněné databáze nezasahuje oprávněný uživatel, který vytěžuje nebo zužitkovává kvalitativně nebo kvantitativně nepodstatné části obsahu databáze²²¹ nebo její části (a to k jakémukoli účelu), za předpokladu, že takovýto uživatel užívá databázi běžně a přiměřeně (nikoli tedy systematicky či opakovaně) a bez újmy oprávněných zájmů pořizovatele databáze. Oprávněný uživatel současně nesmí při této činnosti způsobovat újmu autorovi ani nositeli práv souvisejících s právem autorským k dílům nebo jiným předmětům obsaženým v databázi resp. prvkům, které tvoří databázi.

Výše uvedené ustanovení AutZ je však výsledkem nevhodné transpozice Směrnice, poněvadž předmětný článek 8 Směrnice zní *práva a povinnosti oprávněného uživatele* a tudíž nestanoví omezení zvláštního práva pořizovatele databáze, ale pouze kogentně omezuje autonomii vůle pořizovatele databáze a oprávněného uživatele. Tůma s Telcem docházejí k závěru, že „(ú)čelem tohoto ustanovení je vyloučit možnost pořizovatele databáze na základě smluvního ujednání vyloučit (jinak dovolenou) možnost vytěžovat nebo zužitkovat kvalitativně nebo

---

²¹⁷ Viz bod 3 enunciatu rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

²¹⁸ Viz enunciat rozhodnutí ve věci *Apis-Hristovich*.

²¹⁹ Blíže viz EASTHAM, Laurence. *Database Right: ECJ Ruling on Extraction*. [online]. Ze dne 10. března 2009 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.scl.org>

²²⁰ Viz ustanovení článku 8 a 9 Směrnice.

²²¹ Kvalitativně nebo kvantitativně nepodstatná část obsahu databáze označuje každou část, která neodpovídá pojmu kvantitativně ani kvalitativně podstatné části, viz rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

kvantitativně nepodstatné části databáze, a to bez ohledu na účel oprávněného užití databáze (tj. licence).“²²²

Poněkud kostrbatou definici oprávněného uživatele poskytl SDEU v rozhodnutí *The British Horseracing Board*, kdy se jím myslí takový uživatel, jehož přístup k obsahu databáze za účelem vyhledávání spočívá na přímém nebo nepřímém souhlasu osoby, která vytvořila databázi.²²³

7.6. BEZÚPLATNÉ ZÁKONNÉ LICENCE

V předchozí kapitole bylo zmíněno, že oprávněný uživatel nezasahuje do pořizovatelova práva pokud vytěžuje nebo zužitkovává kvalitativně nebo kvantitativně nepodstatné části obsahu databáze. Byť v tomto místě Směrnice hovoří pouze o nepodstatné části obsahu databáze, oprávněný uživatel je v určitých případech oprávněn vytěžovat nebo zužítkovat i podstatnou část obsahu databáze. Tyto případy nazýváme tzv. *zákonnou licenci*, jež je v souvislosti s právem *sui generis* upravena v ustanovení § 92 AutZ, které do českého právního řádu promítá znění článku 9 Směrnice. Oprávněný uživatel tak může podstatnou část obsahu databáze volně vytěžovat či zužítkovávat, a to a) pro svou osobní potřebu²²⁴; b) pro účely vědecké nebo vyučovací²²⁵; nebo c) pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení.

Autoři se shodují na tom, že z povahy těchto výjimek ze zvláštního práva vyplývá, že podstatnou částí databáze může být i celý její obsah a že tyto zákonné licence dopadají i na opakované a systematické vytěžování (popř. zužitkování) nepodstatných částí obsahu databáze.²²⁶ Bezúplatná zákonná licence (výjimky ze zvláštního práva) společně s omezením zvláštního práva pořizovatele databáze (práva a povinnosti oprávněného uživatele) představují ve srovnání s autorským právem velice malé omezení práv pořizovatele

---

²²² TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 735.

²²³ Viz bod 58 rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board*.

²²⁴ Pouze jde-li o vytěžování nebo zužitkování neelektronické databáze, viz článek 9 písm. a) Směrnice. V rozporu ze Směrnicí AutZ připouští i zužitkovávání obsahu databáze pro osobní potřebu, zatímco Směrnice hovoří pouze o vytěžování obsahu neelektronické databáze.

²²⁵ Za předpokladu, že oprávněný uživatel uvede pramen a současně pouze v rozsahu odůvodněném sledovaným nevýdělečným účelem, viz článek 9 písm. b) Směrnice. I v této souvislosti Směrnice připouští pouze vytěžování a nikoli zužitkovávání.

²²⁶ Např. DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases*. New York: Cambridge University Press, 2003 nebo PISTORIUS, Tana. *The IP Protection of Electronic Databases: Copyright or Copywrong?* Information and Computer Security Architecture.

databáze. Tato skutečnost je kritizována, jelikož je vůči pořizovatelům nadměru protekcionistická (*over-protective*).²²⁷

7.7. TRVÁNÍ ZVLÁŠTNÍHO PRÁVA

Směrnice ve svém článku 10 stanoví, že zvláštní právo pořizovatele databáze vzniká dnem dohotovení a trvá 15 let od 1. ledna roku následujícího po dni dohotovení.²²⁸ V případě, že by však databáze byla zpřístupněna veřejnosti před uplynutím této doby trvá doba ochrany 15 let od 1. ledna roku následujícího po dni, kdy byla tato databáze zpřístupněna veřejnosti poprvé.²²⁹ Jinými slovy řečeno, lhůta začíná po zveřejnění běžet znova a je tedy možné, aby pořizovatel databáze požíval ochrany po dobu 30 let od dohotovení databáze.²³⁰ Zpřístupnění je zde nutno chápat jako zveřejnění díla ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 AutZ a není rozhodné, jakým způsobem ke zpřístupnění obsahu databáze veřejnosti došlo. Ustanovení § 106 odst. 6 AutZ připouští zpětnou účinnost ochrany práva *sui generis* na databáze, za předpokladu, že byly zhotoveny (dohotoveny) nejdříve 15 let před účinností AutZ, tedy v době od 1. prosince 1985.

Jakákoli kvalitativně nebo kvantitativně podstatná změna obsahu databáze,²³¹ jejímž výsledkem je databáze, která představuje podstatný vklad, umožňuje poskytnout databázi vyplývající z tohoto vkladu vlastní dobu ochrany.²³² Oproti jiným právům duševního vlastnictví tak platí, že každá relevantní změna obsahu databáze má za následek nový běh trvání práva *sui generis*, který se vztahuje na celou databázi.²³³ V praxi však téměř každá databáze pro svou existenci vyžaduje neustálé doplňování či aktualizace, a dá se tudíž předpokládat, že u těchto databází je ochrana v podstatě časově neomezená.²³⁴

Právo *sui generis* je ryze majetkové povahy a tudíž po uplynutí ochranné doby žádná jiná ochrana nepřetrvává a databáze se stává volným dílem – nehmotným statkem obecným (*domain public*) – a může být bezplatně kýmkoli a jakkoli využívána. „I přesto je však třeba uvážít, aby užíváním volné databáze nedošlo k ohrožení nebo porušení jiných, zejména nehmotných,

---

²²⁷ Blížeji viz DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 119-137.

²²⁸ Ustanovení o ochranné době, viz článek 10 odst. 1 Směrnice.

²²⁹ Viz ustanovení článku 10 odst. 2 Směrnice.

²³⁰ Za předpokladu, že nezohledníme možnost dalšího prodloužení této doby relevantní změnou obsahu databáze.

²³¹ Zejména jakákoli podstatná změna vyplývající z nahromadění následných dodatků, výmazů nebo změn.

²³² Viz ustanovení článku 10 odst. 3 Směrnice.

²³³ Viz ustanovení § 88a odst. 2 AutZ.

²³⁴ Obdobně viz HERR, Robin Elizabeth. *Is the Sui Generis Right a Failed Experiment?: A Legal and Theoretical Exploration of How to Regulate Unoriginal Database Contents and Possible Suggestions for Reform*. Djoef Publishing, 2008, str. 113 a násl.

práv. Namístě je zejména ochrana před nekalým soutěžním jednáním (...), kterého se lze dopustit i nekalým využíváním již volných databází, pokud toto jednání splní legální pojmové znaky nekalého soutěžního jednání podle obchodního zákoníku.“²³⁵

---

²³⁵ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 741.

8. KRITIKA A REVIZE SMĚRNICE

Evropský zákonodárce si vytyčil nesnadný cíl spočívající v odstranění stávajících rozdílů v právní ochraně databází prostřednictvím harmonizace pravidel ovládaících autorskoprávní ochranu a ochrany investic pořizovatelů databází s tím, že oprávněné zájmy uživatelů k přístupu k informacím obsažených v takovýchto kompilacích nebudou ohroženy.²³⁶ První cíl, kterým bylo harmonizovat autorskoprávní ochranu původních databází nevzbuzoval od počátku žádnou kontroverzi a odbornou veřejností byl kladně přijímán.²³⁷ O to více byl však problematický druhý záměr záležející ve vytvoření nového práva pořizovatele databáze.

Pro období od přijetí Směrnice do jejího prvního judikaturního výkladu je příznačná silná kritika práva *sui generis*. Jedním z kontroverzních prvků zvláštního práva je jeho samotné koncepční řazení, kdy dle litery Směrnice byla poskytnuta ochrana „obyčejných“ dat prostřednictvím institutů práv duševního vlastnictví. Například Derclaye soudí, že „(...) právo *sui generis* je jedno z nejméně vyvážených a potenciálně nejvíce protisoutěžně zaměřených práv duševního vlastnictví, které bylo kdy vytvořeno. Je pravdou, že, vyjma patentů, právo *sui generis* paradoxně představuje nejsilnější právo duševního vlastnictví zaměřené výhradně na samotný objekt ochrany (prostá data).“²³⁸ Tato narativní kritika byla ověřena empiricky, kdy se ukázalo, že nejméně 50 % všech žalob bylo podáno menšinou společností (méně než 5 % ze všech společností pohybujících v sektoru databází), které vlastní telefonní seznamy, data sportovních událostí, časy koncertů a televizní programy. Těmto společnostem je společné, že žádná z nich nesbírá data na základě vnějších faktorů, ale data vytvářejí (vymýšlejí). Takováto data se nazývají *syntetickými daty* a typickým příkladem může být telefonní číslo. Hugenholtz s Maurerem upozorňují na tento paradox, který zapříčinila Směrnice, kdy „podle směrnice jsou syntetická data hodnotnější než původní data získaná výzkumem.“²³⁹ Není proto překvapením, že v tomto období kritiky spojovala alarmující nevyváženost silných práv pořizovatelů databází a slabých oprávnění jejich uživatelů

---

²³⁶ Viz COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*. Ze dne 12. prosince 2005, str. 3.

²³⁷ Viz např. DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases*. New York: Cambridge University Press, 2003 nebo LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003.

²³⁸ DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 43.

²³⁹ MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, Vol 294, 26 October 2001 no. 5543, str. 789.

vedoucí k ohrožení práva na přístup k informacím.²⁴⁰ Dle Herr došlo k převážením ekonomických zájmů EU (jež chtěla nastartovat produkci databází) nad základním lidským právem, kdy v konečném důsledku byla ohrožena svoboda bádání a věda jako taková.²⁴¹ Z tohoto pohledu je velice inspirativní názor Hugenholtze a Maurera, ti za nejideálnější řešení považovali zrušení zbytečné Směrnice. Byli si však vědomi toho, že je to politicky neuskutečnitelný požadavek, a proto členské státy nabádali k tomu, aby co nejvíce využili možností dané jim Směrnici k přijetí širokých výjimek užití, a tak fakticky oslabili šíři práv pořizovatelů databází.²⁴²

Stejně zajímavé jako jsou názory akademiků, kteří však působí na praxi pouze vahou své argumentace či svou intelektuální autoritou, jsou rozhodnutí národních soudů, která ukázaly, nakolik mohou ovlivnit právní disharmonii zavedenou Směrnici flexibilním výkladem. Jinými slovy řečeno, národní soudy se staly kritiky svého druhu s výrazným dopadem pro praxi a staly se i nepochybně zdrojem inspirace pro soudce SDEU. Pionýry v tomto ohledu byly nizozemské národní soudy, které omezovaly nadměrný protekcionismus práv pořizovatelů tím, že odmítly poskytnout ochranu pořizovatelům, jejichž investice primárně nesměřovala do vzniku databáze, ale byla jakýmsi vedlejším produktem (*byproduct*) jejich hlavní činnosti. V této souvislosti mluvíme o teorii *Spin-off*, či teorii vedlejšího produktu, která zapříčinila vyloučení databází skládajících se ze syntetických dat z práva *sui generis*.²⁴³ Na druhou však i národní soudy přispěly k nesourodému výkladu Směrnice; například francouzské ještě donedávna nebyly schopny rozlišovat mezi vytvořením a pořízením obsahu databáze a nemohly tak správně určit předmět investice do pořízení databáze.²⁴⁴

S výše uvedenou kritikou a dopady judikatury SDEU se musela vypořádat samotná Komise, která se po devíti letech od přijetí Směrnice zabývala jejím zhodnocením ve svém dokumentu nazvaném *First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*

---

²⁴⁰ Srovnej HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Why the Copyright Directive is Unimportant, and Possibly Invalid*. European Intellectual Property Review. 2000, č. 11.

²⁴¹ Blíže viz HERR, Robin Elizabeth. *Is the Sui Generis Right a Failed Experiment?: A Legal and Theoretical Exploration of How to Regulate Unoriginal Database Contents and Possible Suggestions for Reform*. Djoef Publishing, 2008, str. 114 a násl.

²⁴² MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, Vol 294, 26 October 2001 no. 5543, str. 790.

²⁴³ Teorii vedlejšího produktu následně potvrdil i SDEU svým rozhodnutím ve věci *The Fixtures Marketing*, blíže viz HUGENHOLTZ, P. Bernt. *The New Database Right: Early Case Law from Europe*. [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.ivir.nl/publications/hughenholtz/fordham2001.html>

²⁴⁴ Blíže viz DERCLAYE, Estelle. *Recent French decisions on database protection. Towards a more consistent and compliant approach with the Court of Justice's case law?* Dostupné z: <http://ssrn.com/abstract=1989031>.

ze dne 12. prosince 2005. Záměrem zhodnocení bylo zjistit, zda bylo dosaženo cílů vytčených Směrnicí respektive evropským legislativcem a dále zejména otázka, zda-li zavedení práva *sui generis* mělo za následek podpoření produkce databází v rámci EU.²⁴⁵

Zhodnocení si všímá, že všechny členské státy²⁴⁶ transponovaly Směrnici do svých národních právních řádů. Zajímavostí je, že pouze Německo, Švédsko a Velká Británie dostaly termínu stanoveného pro implementaci, tj. 1. ledna 1998. V průběhu roku 1998 dále Směrnici implementovaly Francie, Rakousko, Belgie, Dánsko, Finsko a Španělsko, Itálie a Nizozemsko v roce 1999, v roce 2000 Řecko s Portugalskem a v roce 2001 Irsko s Lucemburskem. Přistupujících deset států (Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko) implementovalo Směrnici ještě před faktickým přistoupením v průběhu let 1999 až 2003.²⁴⁷

Komise si je vědoma, že dvouúrovňová ochrana zavedená Směrnicí má ambivalentní přínos. Zatímco první úroveň ochrany, spočívající v harmonizaci autorského práva a tzv. původních databází mělo pozitivní dopad a nevzbuzuje pochybnosti co do svého přínosu a účinku, druhá, jež zavedla právo *sui generis* je o to problematičtější. Právo *sui generis* totiž přišlo z revoluční, a nutno přiznat i příliš protekcionistickou ochranou investic komerčních subjektů do databází. Vysoká míra ochrany se však rozplynula po sérii rozhodnutí SDEU z roku 2004.²⁴⁸ Tato rozhodnutí jsou výrazným mezníkem v chápání práva *sui generis* z toho důvodu, že jejich výklad Směrnice šel proti původnímu záměru Komise chránit nepůvodní databáze *largo sensu*, následkem čehož tak této ochrany požívá pouze úzká výšeč databází – jen ty při nichž investice spočívaly v získávání a ověřování již existujících dat a nikoli v jejich tvorbě.²⁴⁹

Po analýze ekonomických ukazatelů a výsledcích dotazníků musela Komise přiznat, že zavedení práva *sui generis* nepřineslo do něj vkládaná očekávání a nemá žádný prokazatelný dopad na tvorbu databází.²⁵⁰ Paradoxně však 80 % z Komisi oslovených tvůrců databází se cítí dostatečně chráněno právem *sui generis* a 65 % se domnívá, že současná ochrana je vyšší

---

²⁴⁵ Viz COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*. Ze dne 12. prosince 2005, str. 3.

²⁴⁶ V té době 25.

²⁴⁷ Viz COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*. Ze dne 12. prosince 2005, str. 11.

²⁴⁸ Blíže viz část 7. této práce (rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board a The Fixtures Marketing*).

²⁴⁹ Viz COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*. Ze dne 12. prosince 2005, str. 13.

²⁵⁰ *Ibid.*, str. 15-20.

než před harmonizací.²⁵¹ Závěrem svého zhodnocení Komise přichází se čtveřicí možných způsobů řešení stávajících nedostatků právní ochrany databází, spočívajících v:

a) *Zrušení celé Směrnice*

Uplatněním tohoto scénáře by členskými státy bylo umožněno vrátit se k jejich původním právním úpravám na národní úrovni. Dá se předpokládat, že by se státy kontinentální právní kultury vrátily k autorskoprávní ochraně pouze u původních databází, zatímco ostatní databáze budou chráněny jinými právními instituty (např. ustanoveními o nekalé soutěži) a státy Common Law by přešly zpět k *Sweat of the Brow* testu.²⁵² Toto řešení s sebou však nese negativní jev v podobě opuštění již harmonizované úpravy *originálních* databází, která doposud nezpůsobovala žádný problém.

b) *Vyjmutí práva sui generis*

Tato možnost logicky navazuje na výše zmíněný problém, který by vznikl zrušením Směrnice. V tomto případě by se pouze odstoupilo od zavedeného práva *sui generis*, přičemž původní databáze by byly stále předmětem harmonizované ochrany.

c) *Doplnění ustanovení o právu sui generis*

Zde by mohly být podniknuty kroky, které by rozšířily rozsah práva *sui generis* a to tak, aby pokryly i proces tvorby dat. Otázkou zůstává, zdali chránit pouze pořizovatele databází, pro které je sbírání a třídění dat, které sami nevytvářejí, hlavním předmětem činnosti, či i takové subjekty, pro které je vznik databáze pouze jakýmsi vedlejším produktem jejich hlavní činnosti.²⁵³

d) *Zachování statu quo*

Zajímavostí je, že Komise nedoporučuje zrušení Směrnice, přestože po 9 letech od svého přijetí nemá na danou oblast prokazatelný pozitivní efekt. Domnívá se, že zrušení by mohlo napáchat více škod, než kdyby se zachoval současný stav. Z těchto důvodů Komise navrhuje právě toto řešení, které se však ve světle analýzy přínosů Směrnice jeví jako extrémně paradoxní. Na jedné straně totiž Komise svým zhodnocením dala jasně najevo,

---

²⁵¹ *Ibid.*, str. 20.

²⁵² Otázkou však zůstává nakolik by tento návrat byl možný ve světle rozhodnutí ve věci *Football Datacenter I.*, který v podstatě z ostrovní právní kultury vyjmul doktrínu *Sweat of the Brow (Skill nad Labour)*. Lze předpokládat, že by nastala značná a nežádoucí právní nejistota.

²⁵³ K tomuto blíže viz HUGENHOLTZ, P. Bernt a Mark J. DAVISON. *Football fixtures, horse races and spin-off: the ECJ domesticates the database right*. *European Intellectual Property Review*. 2005, č. 3.

že přínos Směrnice je téměř nulový a cílů, které si sama vytyčila, nebylo dosaženo a na druhé straně se však raději rozhodla nedělat nic a zachovat neutěšený *status quo*.²⁵⁴

---

²⁵⁴ Blížeji se úvahami nad budoucností vhodné úpravy autorskoprávní ochrany databází zabývá část 10. této práce.

9. NEKALÁ SOUTĚŽ A JINÉ ZPŮSOBY OCHRANY

Byť předmětem zkoumání této práce je autorskoprávní ochrana databází, budou následující řádky věnovány prostředkům ochrany, které nabízí soutěžní právo a to konkrétně ochraně prostřednictvím vnitrostátních ustanovení o nekalé soutěži. Jedním z důvodů je i ta skutečnost, že po sérii rozhodnutí SDEU se značná část nepůvodních databází již nekvalifikuje k ochraně dle práva *sui generis* a právo nekalé soutěže se, díky své nepopíratelné blízkosti s právem duševního vlastnictví, jeví jako nejvhodnější prostředek ochrany investic pořizovatelů databází.

Přestože je právo nekalé soutěže řazeno do práva soutěžního, některé jeho instituty se dotýkají spíše duševního vlastnictví – vyvolání nebezpečí záměny, ochrana know-how, goodwillu či symbolů, které nemají specifickou ochranu. Jiné ale naopak „(...) míří zcela mimo oblast duševního vlastnictví (podplácení, ohrožení zdraví a životního prostředí aj.), takže ji spíše chápeme jako významný nástroj k ochraně některých nehmotných objektů duševního vlastnictví nebo doplňující jejich ochranu, ale ne přímo jako součást duševního vlastnictví – a je proto řazena do práva soutěžního.“²⁵⁶

Právo nekalé soutěže vykazuje shodné rysy i s právem *sui generis* a Směrnice pro tento případ připouští jejich simultánní existenci, a to jak ke struktuře, tak i k obsahu databáze. Směrnice totiž stanoví, že jejími ustanoveními nejsou dotčeny právní předpisy upravující mj. autorské právo, patentové právo, právo nekalé soutěže, obchodní tajemství, informace důvěrné povahy a smluvní právo.²⁵⁷ Leščinský dodává, že: „Směrnice podřizuje právo *sui generis* právu proti nekalé soutěži. Tento závěr je však dle mého názoru mylný a z článku 13 Směrnice nelze vyvozovat jakýkoli vztah podřízenosti a nadřízenosti mezi autorským právem, právem *sui generis* a právními odvětvími vyjmenovanými v tomto ustanovení.“²⁵⁸

Právo nekalé soutěže však není v rámci EU harmonizováno. V současné době existují pouze dvě směrnice, jež se přímo zabývají nekalou soutěží a upravují klamavou²⁵⁹ a srovnávací²⁶⁰ reklamu, a proto se zaměříme na vnitrostátní úpravu nekalé soutěže, která je obsažena v ustanoveních § 44 – 55 ObchZ. Generální klauzule stanoví základní kritéria pro

---

²⁵⁶ BOHÁČEK, Martin. *Duševní vlastnictví a vymáhání práv k němu: jiné úhly pohledu* Vyd. 1. V Praze: TROAS, 2011, str. 25.

²⁵⁷ Viz ustanovení článku 13 Směrnice.

²⁵⁸ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 27-28.

²⁵⁹ Směrnice č. 84/450/EHS, o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy, ze dne 10. září 1984.

²⁶⁰ Směrnice č. 97/55/ES, kterou se mění směrnice 84/450/EHS o klamavé reklamě tak, aby zahrnovala srovnávací reklamu, ze dne 6. října 1997.

posuzování určitého jednání jako nekalé soutěže, kdy „(n)ekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům.“²⁶¹ Po této obecné definici následuje demonstrativní výčet zvláštních skutkových podstat, mezi které řadíme klamavou reklamu, klamavé označení zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti podniku, výrobku či služeb jiného soutěžitele, podplácení, zlehčování, srovnávací reklama, porušování obchodního tajemství a ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí.²⁶²

Autoři komentáře dělí tyto skutkové podstaty do tří skupin, „(...) z nichž první se týká záměny s výrobky či službami jiného soutěžitele (§ 45, 47), druhá nesprávných údajů o vlastnostech výrobků či služeb (§ 46, 48) a třetí nesprávných údaj při provozu podniku, které by mohly poškodit jeho dobrou pověst (§ 50, 50a).“²⁶³ V souvislosti s ochranou investic a oprávněných zájmů tvůrců databází přichází v úvahu především ochrana prostřednictvím generální klauzule a následně dle ustanovení § 47 a 48 ObchZ, které se zabývají nekalosoutěžním jednáním spočívajícím ve vyvolání nebezpečí záměny a parazitování na pověsti podniku, výrobku či služeb jiného soutěžitele.²⁶⁴

K tomu, aby mohl soutěžitel využít prostředků ochrany dle generální klauzule o nekalé soutěži musí být kumulativně splněny tři podmínky.²⁶⁵ Jednak musí jít o jednání v hospodářském soutěži či styku, dále dané jednání musí být v rozporu s dobrými mravy soutěže a konečně jednání musí být objektivně schopno přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům. K těmto třem podmínkám ještě přistupuje nutnost existence prvku protiprávnosti předmětného jednání.²⁶⁶

Vyvolání nebezpečí záměny by v souvislosti s databázemi spočívalo v napodobení cizího výrobku (databáze).²⁶⁷ Zaměnitelnost je pojmem objektivním, není vázán na subjektivní prvky a určujícím hodnotícím kritériem je zde tzv. *průměrný spotřebitel*.²⁶⁸ Dané ustanovení

---

²⁶¹ Ustanovení § 44 ods. 1 ObchZ.

²⁶² *Ibid.*, § 44 odst. 2.

²⁶³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, str. 175.

²⁶⁴ Nutno podotknout, že samostatnou problematiku pak tvoří tzv. nezveřejněné (neveřejné) databáze, které mohou požívat ochrany dle ustanovení § 51 ObchZ o porušení obchodního tajemství. K tomu blíže viz ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, str. 195.

²⁶⁵ Následující podmínky však taktéž podmiňují užití speciálních skutkových podstat.

²⁶⁶ Blíže viz ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, str. 172.

²⁶⁷ Viz ustanovení § 47 písm. c) ObchZ.

²⁶⁸ K pojmu „průměrný spotřebitel“ či „běžný spotřebitel“ blíže viz ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, str. 49 a násl.

ze svého dosahu výslovně vylučuje napodobení v prvcích, které jsou účelem, pro který je výrobek určen již co do svého technického nebo estetického ztvárnění, předem předurčeny. *„Vyžaduje sice, aby napodobitel učinil opatření, která zabrání nebezpečí záměny, ale omezuje je na takové zásahy, které lze od něj požadovat, což je v jinak objektivní povaze předpisů o nekalé soutěži hledisko značně subjektivní.“*²⁶⁹

Častým nekalosoutěžním jednáním je pak parazitování, tedy činnost záležející ve využívání pověsti podniku, výrobku nebo služeb jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.²⁷⁰ K tomu, aby takovéto kořistění bylo postižitelné, musí být cílově (tj. úmyslně) orientováno. *„Tento cíl spočívá v získání prospěchu pro výsledky vlastního nebo cizího podniku, ale pouze takového prospěchu, kterého by soutěžící jinak nedosáhl než poukazem na pověst výrobku nebo služeb svého soutěžitele.“*²⁷¹

Co se týká samotných procesněprávních prostředků ochrany proti nekalé soutěži, ObchZ v ustanovení § 53 stanoví, že se osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou domáhat, aby rušiteli soutěžního pořádku byla uložena jedna nebo více z následujících povinností: a) zdržet se protiprávního jednání, b) odstranit závadný stav, c) poskytnout přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, d) nahradit škodu a e) vydat bezdůvodné obohacení. Na tomto místě je vhodné podotknout, že český zákonodárce nevyužil možnosti dané mu směrnicí o dodržování práv duševního vlastnictví,²⁷² spočívající v tom, že členské státy mohly pro vnitrostátní účely rozšířit působnost dané směrnice i na oblast nekalé soutěže. Hajn k tomu přílehlavě poznamenává, že: *„V samotném obchodním zákoníku tak není opora pro to, aby při stanovení náhrady škody, přeměřeného zadostiučinění v penězích a také při stanovení výše bezdůvodného obohacení byla zvýrazněna sankční funkce právě uvedených právních prostředků (...) s využitím tzv. licenční analogie (např. v částce odpovídající dvojnásobku obvyklého licenčního poplatku nebo i v částce vyšší).“*²⁷³

Přesto však může být ochrana prostřednictvím ustanovení o nekalé soutěži díky své flexibilitě velice účinná, a to především u databází, které nesplňují podmínky pro to, aby

---

²⁶⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, str. 186.

²⁷⁰ Viz ustanovení § 48 ObchZ.

²⁷¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, str. 188.

²⁷² Směrnice č. 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví, ze dne 29. dubna 2004.

²⁷³ HAJN, Petr. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, str. 78.

jejich pořizovatelům náležela ochrana dle práva *sui generis*.²⁷⁴ Soudy tak například poskytnou ochranu tvůrci databáze proti soutěžiteli, který těží z úsilí jiného podnikatele, využije jeho zkušeností, zneužije nápadů, které byly vloženy do reklamy a vývoje jeho databáze, a tím tak získá výhodu nejen ve snížených nákladech, ale také v časové úspoře; tedy získá prospěch, jehož by vlastním vývojem databáze nezískal, přičemž je irelevantní, zdali daná databáze splňuje kritéria pro autorskoprávní ochranu či ochranu dle práva *sui generis* stanovená Směrnicí.²⁷⁵

Závěrem je však nutno dodat, že právní řád poskytuje tvůrcům databází mimo právní úpravy o nekalé soutěži i jiné alternativní prostředky ochrany; ti se tak mohou svých nároků domáhat prostřednictvím obecných soukromoprávních institutů, jako jsou náhrada škody, porušení obchodního tajemství, porušení smluvního závazku či bezdůvodné obohacení. Z praktického hlediska je obzvláště vhodná forma ochrany databáze prostřednictvím institutu obchodního tajemství. Obchodní tajemství tvoří veškeré informace obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, pokud nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné.²⁷⁶ V úvahu tak přichází pouze ty databáze, které nebyly veřejnosti zpřístupněny a jejich majitel odpovídajícím způsobem zajišťuje jejich utajení. Majitel (resp. podnikatel provozující daný podnik) má výlučné právo tímto tajemstvím nakládat, zejména udělit svolení k jeho užití a stanovit podmínky takového užití²⁷⁷, a to typicky prostřednictvím licenční smlouvy. V případě porušení nebo ohrožení obchodního tajemství přísluší majiteli právní ochrana jako při nekalé soutěži.²⁷⁸

V souvislosti s výše uvedenými alternativními způsoby ochrany je nutné zopakovat, že autorskoprávní ochrana může existovat souběžně s ochranou *sui generis*. K této ochraně může pak paralelně existovat ochrana databáze jako obchodního tajemství nebo výše zmíněná ochrana prostřednictvím nekalosoutěžních institutů. Přičemž jednotlivé způsoby ochrany jsou na sobě nezávislé a závisí na oprávněné osobě jaký způsob ochrany svých subjektivních práv zvolí.

---

²⁷⁴ Viz DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 256.

²⁷⁵ Srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 32 Odo 447/2006, ze dne 3. května 2006.

²⁷⁶ Viz ustanovení § 17 ObchZ.

²⁷⁷ *Ibid.*, § 18.

²⁷⁸ Viz ustanovení § 20 a 51 ObchZ.

10. ÚVAHY O BUDOUCNOSTI OCHRANY DATABÁZÍ

Je nesporné, že se od přijetí Směrnice nepovedlo nalézt vytouženou harmonii mezi ochranou investic pořizovatelů databází a oprávněnými zájmy uživatelů. Zatímco před vydáním rozhodnutí ve věci *The British Horseracing Board* a *The Fixtures Marketing*²⁷⁹ požívali tvůrci databází až extrémní ochranu, která mohla hraničit se vznikem informačních monopolů,²⁸⁰ po nich byla tato ochrana natolik restriktivně modifikována, že se faktické ochrany svých investic může domáhat jen zlomek pořizovatelů. Od svého uvedení si právo *sui generis* vysloužilo značnou kritiku, která se týkala nesystémové subsumpcie pod instituty práv duševního vlastnictví a zejména nevyváženosti co do upřednostňování práv investorů. Nejvíce postiženou skupinou pak byly nekomerční vědecké a vzdělávací instituce, což bylo považováno za neklamný signál o přímém poškozování veřejného zájmu společnosti na rozvoji a pokroku.²⁸¹ Přijmeme-li Knappovo tvrzení, že „*právní norma je efektivní, jestliže – velmi zjednodušeně vyjádřeno – svého účelu dosahuje, a v té míře, ve které ho dosahuje*“²⁸², nemůžeme Směrnici považovat za úspěšný (efektivní) legislativní počin.

Není tedy divu, že současný stav tak nikterak nenaplnuje záměr Komise, která si od přijetí Směrnice slíbvala především zajištění vhodného prostředí pro nárůst investic do databází a s tím spojený rozvoj evropského trhu s informacemi.²⁸³ Úvahami *de lege ferenda* se Komise zabývala ve svém zhodnocení Směrnice, která přišla se čtyřmi možnými scénáři, jak řešit problematiku současné úpravy.²⁸⁴ Dle některých názorů Směrnice představuje experiment, který Komisi nevyšel, a proto se řešení spočívající ve zrušení celé Směrnice (popř. práva *sui generis*) jeví jako jediné vhodné.²⁸⁵ Ze statistik Komise však vyplývá, že 90 % dotázaných pořizovatelů databází se domnívá, že je nutné mít harmonizovanou právní úpravu ochrany investic do databází.²⁸⁶

---

²⁷⁹ Blížeji k předmětné judikatuře viz části 6. a 7. této práce.

²⁸⁰ HUGENHOLTZ, Bernt. *Abuse of Database Right: Sole-source information banks under the EU Database Directive*. Presented at Conference 'Antitrust, Patent and Copyright', École des Mines/UC Berkeley, Paris, January 15-16, 2004 (dostupné online na: <http://www.ivir.nl>).

²⁸¹ Obdobně viz DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases*. New York: Cambridge University Press, 2003.

²⁸² KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: Beck/SEVT, 1995, XVI, str. 35.

²⁸³ Viz recitál 11 a 12 Směrnice.

²⁸⁴ Viz část 8. této práce.

²⁸⁵ Např. MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, Vol 294, 26 October 2001 no. 5543, str. 789 – 790.

²⁸⁶ Blíže viz COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*. Ze dne 12. prosince 2005.

Problém spočívá ve skutečnosti, že proti sobě stojí zájmy pořizovatelů databází na jedné straně a zájmy uživatelů, respektive společnosti na straně druhé. Z tohoto důvodu bude vždy jeden či druhý zájem prosazený prostřednictvím právní regulace převažovat. Musíme si však uvědomit, že u většiny databází jsou jejich tvůrci existenčně závislí na využívání jejich databází veřejností a v podstatě jejich dostupnost pro veřejnost byla základním motivem k jejich vytvoření.²⁸⁷ Jakkoli může být zneužívání práv k přístupu k databázím pro pořizovatele problematické, jistě však nečiní stěžejní problém, ať již z důvodu faktické nemožnosti vymáhání vzniklé škody po jednotlivci, či nevýznamnosti takového zásahu pro existenci databáze.

Pro pořizovatele databáze je stěžejní ochrana, která mu je právním řádem poskytnuta vůči jeho soutěžitelům, s kterými se setkává na relevantním trhu databází. Z tohoto důvodu se zařazení ochrany pořizovateli investice do práv k duševnímu vlastnictví jeví jako velmi nepřiléhavé. Pokud má chránit jednoho soutěžitele vůči soutěžitelům ostatním, jako nejhodnější nástroj k ochraně investice (potažmo databáze jako výsledného produktu takové investice) se přímo nabízí právo nekalé soutěže. Dle mého názoru tak evropský zákonodárce vybral poněkud nevhodnou formu ochrany, která naráží na inherentní bariéry autorského práva jako práva, které primárně chrání lidskou tvořivost tím, že do něj vklíní ryze komerční právo.

Z mého pohledu se tak jako nejhodnější postup *de lege ferenda* jeví harmonizace nekalosoutěžních jednání, která se přímo dotýkají pořizovatelů databází. Taková unifikace právních předpisů v rámci členských států EU by lépe reflektovala dynamiku prostředí internetu a nenarážela na pojmová omezení práv duševního vlastnictví a rigidní pohled soudů na něj.²⁸⁸ Pragmatičtěji to vyjádřili Hugenholtz s Maurerem, kteří pokládají jednoduchou otázku – proč neomezit ochranu pouze na ty databáze, které ji opravdu potřebují? Odpovídají, že dobrou politikou by bylo, kdyby byla ochrana limitována na tzv. *nekalé vytěžování*, díky kterému by se Směrnice transformovala do zákona upravujícího nekalosoutěžní praktiky.²⁸⁹ Toto řešení by v podstatě odráželo oprávněnou kritiku namířenou na asymetričnost obecné ochrany, která byla poskytnuta všem databázím bez ohledu na jejich povahu a tedy spočívala v řešení jednotné ochrany. Tato tzv. *one-size-fits-*

---

²⁸⁷ Například takový Google by bez svých uživatelů stěží generoval nějaký zisk.

²⁸⁸ Obdobně viz BRAUNEIS, Robert. *Intellectual property protection of fact-based works: copyright and its alternatives*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2009.

²⁸⁹ Blížeji viz MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, Vol 294, 26 October 2001 no. 5543, str. 790.

all ochrana vedla právě ke vzniku informačních monopolů u databází jejichž prvky měly pouze jednoho původce (*sole-source* databáze) a byly již ze své podstaty dostatečně chráněny.²⁹⁰

Model právní úpravy spočívající v poskytnutí ochrany tvůrcům databází prostřednictvím práva nekalé soutěže by dle mého názoru odstranil přetrvávající interpretační a kvalifikační problémy ohledně pojmů jako jsou *databáze*, *podstatná část obsahu databáze* či *podstatný vklad do pořízení databáze*. Nekalosoutěžní ochrana by se totiž zaměřila na otázku porušování dobrých mravů (tedy jakési formy ekvity v hospodářské soutěži) a způsobené újmy, nikoli tedy na povahu předmětu ochrany, tak jak to činí právo *sui generis*.

Byť je budoucnost (autorskoprávní) ochrany databází nejistá a žádné zásadní změny na tomto poli nelze v dohledné budoucnosti očekávat, musí být, dle mého názoru, kvitován každý legislativní záměr, který vede ke zvýšené ochraně pořizovatelů databází při zachování tradičních institutů ochrany oprávněných uživatelů. K podobnému závěru dochází Dobřichovský: „V kontextu evropské a potažmo české úpravy, přiznávající vedle autorskoprávní ochrany také *sui generis* právo pořizovatele databáze, však podle mého názoru další zvýšení mezinárodněprávní ochrany databází nutno podporovat.“²⁹²

---

²⁹⁰ Blížeji viz DERCLAYE, Estelle. *The legal protection of databases: a comparative analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, str. 300.

²⁹² Viz DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO*. Praha: Linde, 2004, s. 53-54.

11. ZÁVĚREM

Po většinu dvacátého století byla problematika databází „*spícím psem, kterého nikdo nechtěl probudit.*“²⁹³ Teorie se shodovala na tom, že právo duševního vlastnictví by se nemělo vztahovat na pouhé údaje, a sbírky informací by mohly požívat ochrany pouze za předpokladu přítomnosti prvku původnosti obsaženého při jejich tvorbě. Zásadní obrat však přinesl rok 1996 spojený s přijetím Směrnice, která členským státům EU přikázala do svých právních řádů implementovat harmonizovanou úpravu autorskoprávní ochrany databází a především právo *sui generis*, které poskytuje investorovi ochranu před neoprávněným vytěžováním nebo zžitkováním obsahu databáze. Zvláštní právo pořizovatele databáze potvrzuje oborový trend, který vystihl Leščinský: „*Autorské právo se odklání od tradiční ochrany výsledků duševní tvořivosti směrem ke komercializaci, k ochraně investic vložených do tvorby děl v rámci podnikatelské činnosti.*“²⁹⁴

Vznik moderních informačních technologií nastartoval éru informační společnosti, pro kterou jsou informace a především jejich snadná a rychlá dostupnost *conditio sine qua non*. Tyto informace, stejně jako systémy, které umožňují snadnou orientaci v nich, musí někdo vytvářet. Je nepochybné, že těmto osobám by měla být poskytnuta odměna a ochrana za vynaložené schopnosti, úsilí a čas, jelikož „*(k)aždý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho vědecké, literární nebo umělecké tvorby.*“²⁹⁵ Takováto ochrana by však měla vhodně reflektovat možná nebezpečí plynoucí z povahy jejich uložení na elektronických médiích, která umožňují snadné kopírování. Nesmíme však zapomínat, že vznik informačních technologií a pokrok jako takový determinovala volnost jednotlivců a skupin osob spočívající ve vědeckém bádání, poněvadž „*(k)aždý má právo (...) vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.*“²⁹⁶ Příliš silná ochrana by se tak mohla obrátit vůči pokroku a vývoji společnosti.

Čím více se společnost transformuje do znalostní ekonomiky, tím vyšší hodnotu bude přisuzovat informacím, které jsou jejím elementárním prvkem. V důsledku těchto tendencí se ochrana informací stane klíčovou otázkou a osoby, které budou z takovéto ochrany těžit, budou požadovat zvyšování míry ochrany svých investic. Zákonodárci

---

²⁹³ Viz MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, Vol 294, 26 October 2001 no. 5543, str. 789.

²⁹⁴ LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, str. XIII.

²⁹⁵ Ustanovení článku 27 odst. 2 Všeobecné deklarace lidských práv.

²⁹⁶ Ustanovení článku 19 Všeobecné deklarace lidských práv.

nemohou být k těmto požadavkům hluchí a musí najít vhodný právní model, který uvede v harmonii právo na ochranu informací s právem na přístup k nim. Na jedné straně by tak absence právní úpravy redukovala motivaci subjektů k tvorbě databází; na straně druhé silná ochrana tvůrců databází hrozí restrikcemi co do možnosti konzultace obsahu databází. Proto rozhodnutí, které „(...) zavádí ochranu informací, musí být založeno na empirickém výzkumu a nikoli na domněnkách a či spekulacích.“²⁹⁷

Pokud tedy chceme oceňovat úsilí osob, které se podílí na vývoji naší společnosti, nesmíme tak činit na úkor vývoje samotného. Právo by tak na jedné straně mělo chránit a na druhé nebránit. Úkolem zákonodárce je vyvažovat pomyslné váhy právních vztahů tak, aby jejich jazýčky byly na stejné ose; má k tomu různé nástroje, bohužel vyprázdňení práva *sui generis* judikaturním výkladem svědčí o tom, že na evropském kontinentě nebyl vybrán ten správný. Směrnice by měla do budoucna představovat jisté memento, které bude brzdit unáhlené snahy legislativců, kteří by se měli spolehnout na osvědčené právní instituty a přizpůsobovat je moderním trendům a nikoli se snažit iniciovat vznik moderních trendů revolučními právními prostředky.

---

²⁹⁷ YU, Peter K. *The Political Economy of Data Protection*. Chicago-Kent Law Review. 2010, roč. 84, str. 801.

SEZNAM ZKRATEK

Apis-Hristovich	<i>Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-545/07, Apis-Hristovich EOOD proti Lakorda AD, ze dne 5. března 2009</i>
AutZ	<i>Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů</i>
Directmedia	<i>Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-304/07, Directmedia Publishing proti Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, ze dne 9. října 2008</i>
EU	<i>Evropská unie</i>
Football Dataco I.	<i>Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-604/10, Football Dataco Ltd a další proti Yahoo! UK Ltd a další, ze dne 1. března 2012</i>
Football Dataco II.	<i>Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-173/11, Football Dataco Ltd a další proti Sportradar, ze dne 18. října 2012</i>
Komise	<i>Evropská komise</i>
ObchZ	<i>Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů</i>
SDEU	<i>Soudní dvůr Evropské unie (dříve Evropský soudní dvůr – ESD)</i>
SEU	<i>Smlouva o Evropské unii (konsolidované znění), uveřejněná v Úředním věstníku EU pod číslem C 326, dne 26. října 2012</i>
SFEU	<i>Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění), uveřejněná v Úředním věstníku EU pod číslem C 326, dne 26. října 2012</i>
Směrnice	<i>Směrnice č. 96/6/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. března 1996, o právní ochraně databází</i>
The British Horseracing Board	<i>Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-203/02, The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd, ze dne 9. listopadu 2004</i>
The Fixtures Marketing	<i>Souhrnné označení pro rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-46/02, Fixtures Marketing Ltd proti Oy Veikkaus Ab, ze dne 9. listopadu 2004; rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-338/02, Fixtures Marketing Ltd proti Svenska Spel AB, ze dne 9. listopadu 2004; a rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-444/02, Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podofairu AE (OPAP), ze dne 9. listopadu 2004</i>
TRIPS	<i>Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, která je přílohou 1C k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace sjednané dne 15. dubna 1994 v Marrákeši, uveřejněné pod č. 191/1995 Sb.</i>
WIPO	<i>Světová organizace duševního vlastnictví</i>

BIBLIOGRAFIE

PRIMÁRNÍ PRAMENY

- [1] COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *DG Internal Market and Services Working Paper: First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases* [online]. Ze dne 12. prosince 2005. [cit. 2012-03-09] Dostupné z: <http://ec.europa.eu>.
- [1] CRAIG, Paul a Gráinne DE BÚRCA. *EU law: text, cases, and materials*. 5th ed. New York: Oxford University Press, 2011. ISBN 9780199576999.
- [2] DERCLAYE, Estelle. *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2008, 362 s. ISBN 18-472-0133-4.
- [3] DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WIPO*. Praha: Linde, 2004, 225 s. ISBN 80-720-1467-6.
- [4] GERVAIS, Daniel J. *The Protection of Databases*. Chicago-Kent Law Review. [online] 2007, roč. 82, č. 3, str. 60. [cit. 2012-11-07]. Dostupné z: <http://works.bepress.com/daniel.gervais/12/>.
- [5] HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Implementing the European Database Directive*. IP and Information Law: Essays in Honour of H. Cohen Jeroham. 1998, 83 s.
- [6] KRÍŽ, Jan. *Autorský zákon: komentář a předpisy související*. 2., aktualizované vyd., podle stavu k 1.9.2005. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-720-1546-X.
- [7] LEŠČINSKÝ, Jan. *Právní ochrana databází*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003, 173 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 80-717-9833-9.
- [8] MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, Vol 294, 26 October 2001 no. 5543, p. 789 – 790.
- [9] TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, 971 s. ISBN 80-717-9608-5.

SEKUNDÁRNÍ PRAMENY

- [10] BANGEMANN, Martin. *Europe and the Global Information Society: Recommendations to the European Council*, ze dne 26. května 1994.
- [11] BARTÁK, Matěj, Jitka VEBROVÁ a Soňa RYCHLÁ. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. 1. vyd. Praha: Plot, 2008, 367 s. ISBN 9788086523897.
- [12] BITTON, Miriam. *Trends in Protection For Informational Works under Copyright Law During the 19th and 20th Centuries*. Michigan Telecommunications and Technology Law Review. 2006, č. 13, s. 115-176.
- [13] BOBEK, Michal, Petr BŘÍZA a Jan KOMÁREK. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. V Praze: C.H.Beck, 2011, 606 s. Beckova edice právo. ISBN 978-807-4003-776.
- [14] BOHÁČEK, Martin. *Duševní vlastnictví a vymáhání práv k němu: jiné úhly pohledu*. Vyd. 1. V Praze: TROAS, 2011. ISBN 8090459544.
- [15] BRAUNEIS, Robert. *Intellectual property protection of fact-based works: copyright and its alternatives*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2009, 344 s. ISBN 18-484-4183-5.

- [16] CORBETT, Susan. *Legal Protection for the Database: Is there a better way?* New Zealand Institute for the Study of Competition and Regulation Inc. 2011, s. 1-26.
- [17] *Database Definition*. Linfo.org [online]. Ze dne 22. června 2006. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.linfo.org/database.html>
- [18] DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases*. New York: Cambridge University Press, 2003, 316 s. ISBN 05-218-0257-1.
- [19] DERCLAYE, Estelle. *Recent French decisions on database protection. Towards a more consistent and compliant approach with the Court of Justice's case law?* Dostupné z: <http://ssrn.com/abstract=1989031>
- [20] DRUCKER, Peter F. *The age of discontinuity: guidelines to our changing society*. New Brunswick (U.S.A.): Transaction Publishing, 1992, ISBN 15-600-0618-8.
- [21] GARNER, Bryan A. *Black's Law Dictionary*. 8th ed. St. Paul, MN: Thomson/West, 2004, 1810 s. ISBN 0-314-15199-0.
- [22] GASAWAY, Laura. *Databases and The Law*. Cyberspace Law course at the UNC School of Law for Spring. 2006. Dostupné z: <http://www.enc.edu>
- [23] GERVAIS, Daniel J. *Feist Goes Global: A Comparative Analysis of the Notion of Originality in Copyright Law*. Journal of the Copyright Society of the U.S.A. 2002, č. 49, s. 949-981.
- [24] HAJN, Petr. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 146 s. ISBN 9788021050518.
- [25] HERR, Robin Elizabeth. *Is the Sui Generis Right a Failed Experiment?: A Legal and Theoretical Exploration of How to Regulate Unoriginal Database Contents and Possible Suggestions for Reform*. Djoef Publishing (2008).
- [26] HIGHFIELD, Roger a COVENEY, Peter. *Frontiers of Complexity: The Search for Order in a Chaotic World*. New York: Ballantine Books (1995). ISBN 0449910814.
- [27] HUGENHOLTZ, Bernt. *Abuse of Database Right: Sole-source information banks under the EU Database Directive*. Presented at Conference 'Antitrust, Patent and Copyright', École des Mines/UC Berkeley, Paris, January 15-16, 2004 (dostupné online na: <http://www.ivir.nl>).
- [28] HUGENHOLTZ, P. Bernt a Mark J. DAVISON. *Football fixtures, horse races and spin-off: the ECJ domesticates the database right*. European Intellectual Property Review. 2005, č. 3.
- [29] HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Program Schedules, Event Data and Telephone Subscriber Listings under the Database Directive: The 'Spin-Off' Doctrine in the Netherlands and elsewhere in Europe*. [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.ivir.nl/publications/hughenholtz/spinofffordham.html>
- [30] HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Why the Copyright Directive is Unimportant, and Possibly Invalid*. European Intellectual Property Review. 2000, č. 11, s. 501-502.
- [31] HUGHES, Justin. *Political Economies of Harmonization: Database Protection and Information Patents*. Jacob Burns Institute for Advanced Legal Studies. 2002, s. 103. Dostupné z: <http://ssrn.com/abstract=318486>
- [32] CHALMERS, Damian, Gareth DAVIES a Giorgio MONTI. *European Union law: cases and materials*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, 1116 s. ISBN 9780521121514.

- [33] *Illustrated Oxford Dictionary*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 1999. ISBN 80-7202-464-7.
- [34] KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: Beck/SEVT, 1995, XVI, 247 s. ISBN 8071790281.
- [35] KÜHN, Zdeněk. BOBEK, Michal. POLČÁK, Radim. *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2006, 234 s. ISBN 80-903-7860-9.
- [36] MACHEK, Václav. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Academia, 1968, str. 866, ISBN 978-80-7422-048-7.
- [37] *Občanské právo hmotné 3. 5., jubilejní aktualiz. vyd.* Editor Jiří Švestka, Jan Dvořák. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 306 s. ISBN 978-807-3574-666.
- [38] ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, xii, 315 s. ISBN 9788073575052.
- [39] PISTORIUS, Tana. *The IP Protection of Electronic Databases: Copyright or Copywrong? Information and Computer Security Architecture* [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://icsa.cs.up.ac.za/issa/2008/Proceedings/Full/66.pdf>
- [40] POMAHAČ, Richard. *Evropský soudní dvůr: Ochrana zvláštních práv pořizovatele databáze*. Právní rádce 8/2005.
- [41] REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2001, str. 752, ISBN 8085927853.
- [42] RICKETSON, Sam a Jane C. GINSBURG. *International copyright and neighbouring rights: the Berne Convention and beyond*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2006, 2. vydání.
- [43] SANKS, Terry M. *Database Protection: National and International Attempts to Provide Legal Protection for Databases*. Florida State University Law Review. 1998, dostupné z: <http://www.law.fsu.edu/>.
- [44] *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2005, 647 s. ISBN 80-200-1080-7.
- [45] SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, 362 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-807-4003-349.
- [46] ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. ISBN 9788074003547.
- [47] TAIWO, Oriola A. *Electronic Databases Protection and the Limits of Copyright: What Options for Developing Countries?* The Journal of World Intellectual Property. Volume 7, Issue 2, str. 135–256.
- [48] TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, 953 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4003-332.
- [49] WIPO. *Intellectual Property on the Internet: A Survey of Issues*, z prosince 2002, WIPO/INT/02. Dostupné z: <http://ecommerce.wipo.int>.
- [50] YU, Peter K. *The Political Economy of Data Protection*. Chicago-Kent Law Review. 2010, roč. 84, s. 777-801. Dostupné z: <http://ssrn.com/abstract=1046781>

KOMENTÁŘE K JUDIKATUŘE

- [51] DERCLAYE, Estelle. *Football Dataco: skill and labour is dead!* Kluwer Copyright Blog [online]. Ze dne 1. března 2012 [cit. 2012-06-09]. Dostupné z: <http://kluwercopyrightblog.com/2012/03/01/football-dataco-skill-and-labour-is-dead>
- [52] DERCLAYE, Estelle. *The Court of Justice interprets the database sui generis right for the first time.* European Law Review. 2005, č. 30, s. 420-430.
- [53] EASTHAM, Laurence. *Database Right: ECJ Ruling on Extraction.* [online]. Ze dne 10. března 2009 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.scl.org>
- [54] *European Court of Justice upholds enforcement of sports data rights.* Keanelegal . [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://www.keanelegal.com>.
- [55] HARDING, Iona. *Football Dataco: the transmission theory may apply...* The 1709 blog [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://the1709blog.blogspot.com>.
- [56] HUGENHOLTZ, P. Bernt. *The New Database Right: Early Case Law from Europe.* [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.ivir.nl/publications/hughenholz/fordham2001.html>
- [57] CHRISTOPHER, Anne a Kate FREEMAN. *Directmedia Publishing GmbH v Alber-Ludwigs-Universität Freiburg (Case C-304/07).* European Intellectual Property Review. 2009, č. 31, s. 151-156.
- [58] KEMP, Richard. *Database right and the ECJ judgement in BHB v. William Hill: Dark horse or non-starter?* Computer Law and Security Report (2005) 21, p. 108-118.
- [59] MONTAGNON, Rachel a Mark SHILLITO. *Requirements for subsistence of database copyright and other national copyright in databases referred to the ECJ: Football Dataco Ltd v Yahoo!* European Intellectual Property Review. 2011, č. 33, s. 324-326.
- [60] PHILLIPS, Jeremy. *Database defeat for Dataco. IPKat* [online]. Ze dne 1. března 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com/>
- [61] PHILLIPS, Jeremy. *Dataco v Sportradar: liability for sending and receiving sui generis databases.* IPKat [online]. Ze dne 21. června 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com>.
- [62] PHILLIPS, Jeremy. *Extraction and databases - the ECJ rules.* IPKat [online]. Ze dne 9. října 2008 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com/>
- [63] PHILLIPS, Jeremy. *Targeting gets targeted – and data gets a bit more protected.* IPKat [online]. Ze dne 18. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://ipkitten.blogspot.com>.
- [64] SINODINOU, Tatiana-Eleni. *Legal Protection of Databases: Analysis of the ECJ judgements of 9th November 2004.* [online]. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.tatianasinodinou.eu/docs/ecj.judgments.pdf>
- [65] TRITTON, Guy. *ECJ Clarifies Approach To Infringement Of Database Right - DirectMedia And Apis.* Ze dne 11. března 2009. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.intellectualpropertyineurope.com>

- [66] VAN CALSTER, Geert. *Football Dataco: CJEU confirms intended target of information criterion as jurisdictional trigger in an internet context*. GAVC LAW [online]. Ze dne 24. října 2012 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://gavclaw.com>.
- [67] VIRTANEN, Perttu. *Poem title list III: A little database outro*. European Journal of Law and Technology. 2011, č. 2.

JUDIKATURA

- [68] Rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 32 Odo 447/2006, ze dne 3. května 2006.
- [69] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-173/11, *Football Dataco Ltd a další proti Sportradar*, ze dne 18. října 2012.
- [70] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-203/02, *The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd*, ze dne 9. listopadu 2004.
- [71] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-26/62, *van Gend en Loos*, ze dne 5. února 1963.
- [72] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-304/07, *Directmedia Publishing GmbH proti Albert-Ludwigs-Universität Freiburg*, ze dne 9. října 2008.
- [73] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-338/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Svenska Spel AB*, ze dne 9. listopadu 2004.
- [74] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-444/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podosfairu AE (OPAP)*, ze dne 9. listopadu 2004.
- [75] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-46/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Oy Veikkaus Ab*, ze dne 9. listopadu 2004.
- [76] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-545/07, *Apis-Hristovich EOOD proti Lakorda AD*, ze dne 5. března 2009.
- [77] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-6/64, *Flaminio Costa proti E.N.E.L.*, ze dne 15. července 1964.
- [78] Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-604/10, *Football Dataco Ltd a další proti Yahoo! UK Ltd a další*, ze dne 1. března 2012.
- [79] Rozsudek Nejvyššího soudu USA ve věci *Feist Publications, Inc. proti Rural Tel. Service Co.*, 499 U.S. 340, ze dne 27. března 1991.
- [80] Rozsudek Soudního dvora EU ve spojených věcech C-585/08 a C-144/09, *Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliveru Hellerovi*, ze dne 7. prosince 2010.
- [81] Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-324/09, *L'Oréal SA a další proti eBay International AG a další*, ze dne 12. července 2011.
- [82] Rozsudek Soudního dvora ve věci 14/83, *Sabine von Colson a Elisabeth Kamann proti Land Nordrhein-Westfalen*, ze dne 10. dubna 1984.
- [83] Stanovisko generální advokátky Eleanor Sharpston ve věci C-304/07, *Directmedia Publishing GmbH proti Albert-Ludwigs-Universität Freiburg*, přednesené dne 10. července 2008.

- [84] Stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-203/02, *The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd*, přednesené dne 8. června 2004.
- [85] Stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-338/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Svenska Spel AB*, přednesené dne 8. června 2004.
- [86] Stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-444/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Organismos prognostikon agonon podosfairu AE (OPAP)*, přednesené dne 8. června 2004.
- [87] Stanovisko generální advokátky Christine Stix-Hackl ve věci C-46/02, *Fixtures Marketing Ltd proti Oy Veikkaus Ab*, přednesené dne 8. června 2004.
- [88] Stanovisko generálního advokáta Paola Mengozziho ve věci C-604/10, *Football Dataco Ltd a další proti Yahoo! UK Ltd a další*, přednesené dne 15. prosince 2011.
- [89] Stanovisko generálního advokáta Pedra Cruz Villalóna ve věci C-173/11, *Football Dataco Ltd a další proti Sportradar*, ze dne 21. června 2012.

LEGISLATIVA

- [90] *Basic Proposal for the Substantive Provisions of the Treaty on Intellectual Property in Respect of Databases to Be Considered by the Diplomatic Conference*, ze dne 30. srpna 1996, dostupné z: <http://www.wipo.int/copyright/en/activities/databases.html>.
- [91] *Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl*, ze dne ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971; uveřejněna vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb. ze dne 8. července 1980.
- [92] *Co-decision procedure Decision European Parliament*; OJ C 17/96.
- [93] *Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)*, která je přílohou 1C k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace sjednané dne 15. dubna 1994 v Marrákeši, uveřejněné pod č. 191/1995 Sb.
- [94] Sdělení Komise, *Green Paper on Copyright and Challenge of Technology – Copyright Issues Requiring Immediate Action*, ze dne 7. června 1988. COM (88) 172 final.
- [95] Směrnice č. 2004/48/ES, *o dodržování práv duševního vlastnictví*, ze dne 29. dubna 2004.
- [96] Směrnice č. 84/450/EHS, *o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy*, ze dne 10. září 1984.
- [97] Směrnice č. 89/552/EHS, *o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání*, ze dne ze dne 3. října 1989.
- [98] Směrnice č. 93/83/EHS, *o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu*, ze dne 27. září 1993.
- [99] Směrnice č. 93/98/EHS, *o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících*, ze dne 29. října 1993.
- [100] Směrnice č. 96/9/ES, *o právní ochraně databází*, ze dne 11. března 1996.

- [101] Směrnice č. 97/55/ES, kterou se mění směrnice 84/450/EHS o klamavé reklamě tak, aby zahrnovala srovnávací reklamu, ze dne 6. října 1997.
- [102] Smlouva o Evropské unii (konsolidované znění), uveřejněná v Úředním věstníku EU pod číslem C 326, dne 26. října 2012.
- [103] Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění), uveřejněná v Úředním věstníku EU pod číslem C 326, dne 26. října 2012.
- [104] Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, přijatá dne 20. prosince 1996 v Ženevě.
- [105] Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském (WIPO Copyright Treaty), ve znění sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb.m.s., ze dne 6. března 2002.
- [106] Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (WIPO Performances and Phonograms Treaty), ve znění sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48/2002 Sb.m.s., ze dne 20. května 2002.
- [107] Všeobecná deklarace lidských práv (rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů č. 217/III A, ze dne 10. prosince 1948).
- [108] Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- [109] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

RESUMÉ

Tato práce se zabývá fenoménem databází z normativního pohledu; zkoumá je z hlediska právního, s akcentem na ochranu poskytovanou právem duševního vlastnictví a jejich ukotvení v právním řádu České republiky. Její přínos lze především spatřovat ve zpracování rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie k harmonizované úpravě, která poměřuje ke znění ustanovení směrnice o právní ochraně databází (respektive autorského zákona) a analyzuje jejich dopad. Práce je strukturována do jedenácti částí, přičemž druhá poskytuje stručný úvod do problematiky databází, třetí část pak pojednává o databázích z mezinárodněprávního hlediska. Ohnisko této práce spočívá v části čtvrté až osmé, které poskytují exkurz do problematiky evropského práva a jeho sekundárních pramenů, následovaný výkladem o směrnici o právní ochraně databází, a to jak o jejich autorskoprávních aspektech a právu *sui generis*, tak i o její kritice a následné revizi Komise. Devátá část si všímá alternativních způsobů ochrany databází. Závěrečné části práce pak hodnotí současný stav na poli právní ochrany databází a načrtává možná vhodná řešení *de lege ferenda*.

ABSTRACT

The thesis focuses on the phenomenon of databases from the normative viewpoint; it examines them with respect to the legal issues, main stress being placed on the protection granted to databases by the intellectual property law and on their incorporation in the legal system of the Czech Republic. The merit of the thesis can be seen in elaborating on decisions of the Court of Justice of the European Union regarding the harmonised regulations and in drawing a comparison to the provisions of the directive on legal protection of databases (or rather the Copyright Act) and analysing the impact of the decisions. The thesis is organised into eleven chapters, Chapter Two providing a brief introduction into the topic of databases, Chapter Three looking into the international-law aspect of databases. The core of the thesis lies in Chapters Four to Chapter Eight which give an insight into the European law, its secondary sources followed by a discourse on the directive on the legal protection of databases, regarding the copyright element and *sui generis* right as well as a criticism of the directive resulting in it being reviewed by the Commission. Chapter Nine pays attention to alternative means of database protection. The final chapters evaluate the current state in the field of database protection and suggest possible suitable solutions *de lege ferenda*.

NÁZEV V ANGLICKÉM JAZYCE

Legal Protection of Databases

KLÍČOVÁ SLOVA

databáze, autorské právo

KEY WORDS

databases, copyright law